

Saimaan ammattikorkeakoulu
Majoitus- ja ravitsemisala Imatra
Matkailun Koulutusohjelma

Ulrika Soikkeli

Arabikevään vaikutukset suomalaisen valmis- matkailuun Egyptissä

Opinnäytetyö 2012

Tiivistelmä

Ulrika Soikkeli

Arabikevään vaikutukset suomalaiseen valmismatkailuun Egyptissä,
52 sivua, 2 liitettä.

Saimaan ammattikorkeakoulu

Matkailu- ja ravitsemisala, Imatra

Matkailun koulutusohjelma

Opinnäytetyö 2012

Ohjaaja: lehtori Petra Yli-Kovero, Saimaan ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää ja tutkia arabikevään vaikutuksia suomalaisten valmismatkailuun Egyptissä. Tutkimuskysymyksinä olivat seuraavat: miten suomalaisten valmismatkailijoiden luottamus Egyptiin matkailumaana saadaan säilytettyä? Mitä uusia haasteita kansannousu on tuonut suomalaisten valmismatkailulle Egyptissä? Minkälaisia valmismatkojen sisällön muutoksia tai haasteita kansannousu on tuonut? Miten poliittinen epävakaus ja kansannousu ovat vaikuttaneet matkojen tarjontaan ja matkojen määrään?

Opinnäytetyön teoriaosa koostui matkailun, poliittisen epävakauden ja matkailun kriisien määrittelystä sekä Egyptin esittelystä matkailumaana. Teoriatietoa kerättiin kirjoista, lehdistä ja internetistä. Opinnäytetyö oli laadullinen. Tutkimusosio toteutettiin laadullisena tutkimuksena käyttäen teemahaastatteluja, joita varten oli kysymykset suunniteltu etukäteen. Tulokset analysoitiin aineistolähtöisesti. Tutkimukseen haastateltiin kolmen suomalaisen valmismatkoja myyvän yrityksen edustajaa sekä kahta Egyptissä työskentelevää matkaopasta. Lisäksi tutkimuksessa oli mukana Suomen matkatoimistoliiton tilastot vuosittaisista matkailijamääristä.

Opinnäytetyöstä selvisi, että arabikeväällä on ollut voimakas vaikutus suomalaisten valmismatkailuun Egyptissä. Matkojen myynti on pienentynyt yli puolella edellisestä vuodesta, ja kapasiteettia on myynnissä vähemmän. Tärkeimpänä asiana Egyptin matkailun tulevaisuuden kannalta pidettiin tilanteen rauhoittamista ja poliittisen epävakauden laantumista maassa. Turvallisuuden kokeminen oli matkanjärjestäjien näkökulmasta asiakkaille tärkein asia. Valmismatkojen sisällön muutoksia arabikevään tapahtumat eivät ole tuoneet, mutta loma-kohteissa esimerkiksi retkien toteutumiseen on tullut muutoksia. Egyptiä kuitenkin pidetään liki täydellisenä matkailumaana, jolla on tarjota matkailijalle kaikkea.

Asiasanat: kansannousu, poliittinen epävakaus, Egypti, valmismatkat

Abstract

Ulrika Soikkeli

Arab Uprising's Influences on Finnish Package Tours in Egypt

52 pages, 2 appendices

Saimaa University of Applied Sciences

Unit of Tourism and Hospitality, Imatra

Degree Programme in Tourism

Bachelor's Thesis 2012

Instructor: Ms Petra Yli-Kovero, Senior Lecturer

The purpose of the study was to examine and research influences of Arab uprising on Finnish package tours in Egypt. Research questions were: How can Finnish clients' confidence in Egypt as tourism destination be restored? What kind of new challenges has the crisis brought to Finnish package tours in Egypt? What kind of challenges or changes have there been in the content of package tours after the crisis? How have political instability and uprising influenced package tours' sales and amount?

In the theoretical part of the study the main issue was to determine tourism, political instability and Egypt as a tourism destination. Theoretical information was gathered from literature, newspapers and internet. Research was done by using qualitative research method. The empirical part was done by interviewing representatives of three Finnish package tour companies. Two guides working in Egypt were also interviewed. The association of Finnish Travel agents offered package tour statistics which were also used in this thesis.

The results of the study show that Arab uprising has had a strong influence on Finnish travel package sales in Egypt. Decrease of the sales has been over fifty percent. The most important thing for the future of tourism in Egypt is that the political instability subsides. Feeling secure is really important for travelers. Uprising did not bring changes in tour packages' contents but on operational side there has been changes with for example excursions. Egypt is still considered almost a perfect destination as it has so many things to offer to a traveler.

Keywords: uprising, political instability, Egypt, package tours

Sisältö

1 Johdanto	5
2 Mitä on matkailu?.....	5
2.1 Matkailun ja matkailijan määritelmiä.....	6
2.2 Kansainvälinen matkailu.....	7
2.3 Valmis- ja pakettimatkat	7
2.4 Matkailun kysyntä ja tarjonta	8
2.5 Matkailuelinkeino.....	9
2.6 Matkailuteollisuus	10
2.7 Matkailun vaikutukset ja tilastot	10
3 Mitä on poliittinen epävakaus?.....	11
3.1 Poliittinen epävakaus.....	12
3.2 Kollektiivinen väkivalta.....	13
3.3 Konfliktit.....	14
3.4 Terrorismi	15
3.5 Matkailun kriisit.....	16
4 Arabit, Lähi-itä ja lännen suhteet.....	17
4.1 Historia	17
4.2 Tasa-arvoon lännen kanssa?	18
4.3 Lähi-itä ja matkailu	19
5 Egypti.....	20
5.1 Historia	21
5.2 Poliittinen järjestelmä.....	23
5.3 Epävakaa Egypti	25
5.4 Egyptin matkailun nykytila	27
5.5 Arabikevään vaikutukset Egyptin matkailuun ja talouteen.....	29
6 Tutkimusmenetelmät, tarkoitus ja tavoitteet.....	31
6.1 Kvalitatiivinen tutkimus	32
6.2 Teemahaastattelu.....	32
6.3 Aineiston hankinta ja tulkinta	33
6.4 Työn rajaus.....	33
6.5 Tutkimuksen luotettavuus ja objektiivisuus.....	34
7 Tutkimuksen tulokset	34
7.1 Vastaaajien taustatiedot	34
7.2 Matkailijoiden luottamus Egyptiin matkailumaana	35
7.3 Uudet haasteet valmismatkailulle	36
7.4 Valmismatkojen sisällön muutokset ja haasteet	38
7.5 Vaikutukset matkojen tarjontaan ja määrään.....	40
8 Johtopäätökset.....	43
9 Pohdinta.....	46
Kuvat.....	48
Taulukot.....	48
Lähteet.....	49

Liitteet

Liite 1	Haastattelupyyntö
Liite 2	Haastattelukysymykset matkanjärjestäjille

1 Johdanto

Jos laitat silmäsi kiinni ja ajattelet Egyptiä matkailumaana, mikä on ensimmäinen asia, joka tulee mieleesi? Yleisin vastaus on pyramidit, nuo tarunhoitoiset massiiviset kivirakennelmat, jotka edelleen kohoavat ylväinä Kairon laitamilla, aavikon keskellä.

Viimeisen vuoden aikana tuo mielikuva Egyptistä on muuttunut rajusti suomalaisten matkailijoiden silmissä, ja seesteisten historiallisten kuvitelmiä tilalle ovat tulleet negatiiviset kuvat mellakoivista ihmisistä, kuolleista mielenosoittajista ja pahoinvoinnista, joka velloo koko Lähi-idässä. Arabikeväänä tunnettu kansannousujen aalto pyyhkäisi läpi Länsi-Afrikan ja Egyptin jättäen ison jälkensä maahan. Tarunhohtoinen matkailumaa on muuttunut pelottavaksi paikaksi, johon matkustamista ei suositella.

Egypti on ollut minulle maana erittäin tärkeä jo vuosia, koska olen työskennellyt siellä oppaana ja osa sydämestäni on jäänyt sinne pysyvästi. Siitä syystä halusin selvittää, miten Egyptin poliittinen epävakaus ja kansannousu ovat vaikuttaneet suomalaisten valmismatkailuun Egyptissä. Opinnäytetyö on rajattu koskettamaan suomalaisten valmismatkailua Egyptissä ja erityisesti kansannousun vaikutuksia siihen.

Tässä opinnäytetyössä pyrin valottamaan vastauksia kysymyksiin: Miten suomalaisten valmismatkailijoiden luottamus Egyptiin matkailumaana saadaan säilytettyä? Mitä uusia haasteita kansannousu on tuonut suomalaisten valmismatkailulle Egyptissä? Minkälaisia valmismatkojen sisällön muutoksia tai haasteita kansannousu on tuonut? Miten poliittinen epävakaus ja kansannousu ovat vaikuttaneet matkojen tarjontaan ja matkojen määrään?

2 Mitä on matkailu?

Muumipappa halusi intohimoisesti löytää majakkasaaren, jonka hän oli nähnyt pienenä pisteenä kartalla. Tämä intohimo vei muumiperheen matkalle, jossa jokainen koki jotakin erilaista ja upeaa. (Jansson 1965.)

Pikku Prinssi asui asteroidilla B612, mutta koki itsensä siellä yksinäiseksi, joten hän lähti asteroidiltaan ja kiersi monella planeetalla, jossa hän kohtasi erilaisia olentoja. Lopulta hän saapui maahan, jossa hän tutustui moniin eri lajeihin ja yksinäisyys lieventyi. (Saint-Exupery 1943.)

Vaikka sadut eivät ole matkailututkimuksia, ne kuvastavat silti melko tarkasti niitä piirteitä, miksi ihmiset matkailevat ja mitä matkailulla haetaan. Matkailu vastaa intohimoihin, tyydyttää tarpeita ja auttaa ihmisiä tutustumaan uusiin paikkoihin, maihin ja ihmisiin.

2.1 Matkailun ja matkailijan määritelmiä

Tilastokeskuksen määritelmän mukaan matkailu on toimintaa, jossa ihmiset matkustavat tavanomaisen elin- ja työskentelypiirinsä ulkopuolelle ja oleskelevat siellä yhtäjaksoisesti enimmillään yhden vuoden ajan viettäen aikaansa vapaalla, liikematkalla tai jossakin muussa tarkoituksessa (Tilastokeskus a, i.a).

Matkailu on lähtö- ja kohdealueiden välistä vuorovaikutusta, jota toteutetaan matkailijoiden ja heitä palvelevien yritysten ja organisaatioiden kanssa (Vuoristo 2002, 20). Matkailu on alueellinen ilmiö, jonka peruselementtejä ovat matkailijoiden lähtö- ja kohdealueet sekä matkailureitit. Käytännössä on kyse tarjonnan ja kysynnän aluerakenteista. (Vuoristo 2002, 15.)

Maantieteellisen perusrakenteen lähtökohtina ovat lähtöalueella matkailuelämysten ja palveluiden kysyntä ja kohdealueen tarjonta, jolla kysyntää voidaan tyydyttää. Kysyntä määritellään usein työntövoimaksi ja tarjonta vetovoimaksi. Vetovoiman ilmenemismuotoja ovat maisemat, aktiviteetit ja kokemukset. (Vuoristo 2002, 15–16.)

Matkailija on ihminen, joka viettää matkallaan vähintään yhden yön kohde- maassa joko maksuttomassa tai maksullisessa majoituksessa (Tilastokeskus a, i.a). Matkailijat voidaan jakaa tarpeiden, motivaatioiden, motiivien ja psykograafisten matkailijatyyppejen mukaan. Näistä muodostuu monisärmäinen matkailija-kuva, joista jokainen on hyvin erilainen riippuen siitä, mistä suunnasta sitä katsoo. (Vuoristo 2002, 37–52.)

Maailman matkailujärjestön tilaston mukaan matkailumotiiveista suurin on vapaa-ajanmatkailu 51 %, ystävien ja perheenjäsenten tapaaminen, uskonnolliset syyt ja terveydenhuolto 27 %, liike- ja työmatkailu 15 % ja ei määriteltyä matkantarkoitusta 7 %.(Karusaari & Nylund 2009, 24.)

2.2 Kansainvälinen matkailu

Kansainvälinen matkailu on valtionrajat ylittävää toimintaa, joka voidaan luokitella kolmeen ryhmään: loma- ja vapaa-ajan matkat, työmatkat ja matkat muista syistä. (Vuoristo 2003, 16.) Kansainvälinen matkailu sisältää tietyn maan asukkaiden ulkomaan matkailun sekä ulkomaalaisten matkailun kyseiseen maahan (Tilastokeskus b, i.a).

Maailman matkailujärjestön UNWTO:n mukaan kansainväliset matkat ovat kasvaneet 5,7 % vuoden 2012 ensimmäisen kahden kuukauden aikana sekä kehittyneissä että kehittyvissä maissa haastavasta taloustilanteesta huolimatta (World tourism Organization 2012).

Tässä opinnäytetyössä tutustutaan suomalaisten matkailijoiden Egyptiin matkailun loma- ja vapaa-ajanmatkoilla.

2.3 Valmis- ja pakettimatkat

Valmismatka on yleensä pakettina ostettu matkapalvelujen yhdistelmä esimerkiksi lento ja hotelli, hotelli ja matkailupalvelu tai asiakkaan toiveiden mukaan räätälöity matkapaketti. Valmismatkat maksetaan usein monta kuukautta ennen matkaa. (Kuluttajavirasto 2012.)

Pakettimatka on matkanjärjestäjän ennakoon räätälöimä paketti, joka ostetaan yhtenä kokonaisuutena ennakoon määrättyyn hintaan. Pakettimatka sisältää vähintään majoituksen ja matkat. Lisänä voi olla esimerkiksi aterioita, bussimatkoja, auton vuokrausta, retkiä, ohjelmalveluja yms. Pakettimatkan hinta on yleensä edullisempi kuin ostettaessa palvelut erillisenä tuotteena. Suomessa yleisemmin käytetty nimitys pakettimatalle on valmismatka. (Tilastokeskus c i.a.)

2.4 Matkailun kysyntä ja tarjonta

Matkailu liittyy voimallisesti ihmisten vaihtelunhaluun. Halutaan eroon arkirutiineista, työ- ja asuinympäristöstä ja tuttuuden tunteesta. Ajatukset suuntautuvat sellaisiin kohteisiin, joita pidetään viihtyisinä ja mielenkiintoisina. Sellaisissa paikoissa voidaan toteuttaa haaveita ja harrastuksia, joihin ei tavanomaisissa ympäristössä ole mahdollisuuksia. (Vuoristo 2002, 29–36.)

Eräänä tärkeänä työntövoimatekijänä on lähtöympäristö, jolloin lomatoiveet kohdistuvat omista olosuhteista poikkeaviin kohteisiin tai ne täydentävät kotiolo-suhteita. Toinen oleellisesti työntövoimaan vaikuttava tekijä on ilmasto sekä luonto, aurinkoon ja lämpöön kaipuu sekä maisemien ja luonnon kaipuu. Lisäksi matkailun kysyntään vaikuttavat elintason ja kulttuurin vaikutukset, sillä matkailuhan syntyy vasta silloin, kun muut perustarpeet on tyydytetty. Poliittinen järjestelmä ja ilmapiiri määrittävät myös, millaisissa määrin maissa syntynyt työntövoima voi muuttua matkailuksi. (Vuoristo 2002, 29–36.)

Pohdittaessa matkailun vetovoimaa tulee tehdä jako luonnon-, kulttuurin-, talous- ja poliittismaantieteellisiin vyöhykkeisiin sekä muodostettava käsitykset matkailulle suotuisista ja sopeutumattomista alueista. Maantieteelliset alueet ovat koko matkailun perusta, sillä luonnonympäristö (kasvillisuus ja eläimistö, korkokuva, vesistöt, ilmasto ja matemaattis-maantieteellinen sijainti) on ratkaiseva vetovoimatekijä ja se luo matkailun rajat. Ilmastollinen matkailullinen vetovoima on toinen suurista tarjontaan vaikuttavista tekijöistä. Ilmastollinen vetovoima voidaan jakaa kahteen ryhmään, jotka ovat lämpimän ja vähäsateisen vuodenajan ilmastotyypit sekä riittävän kylmän ja lumisen vuodenajan ilmastotyypit. (Vuoristo 2002, 53–72.)

Kulttuuri tarkoittaa vetovoimatekijänä ihmisten toimintaa ja saavutuksia uskonnon, taiteen ja tieteen alalla sekä kansan tai väestöryhmän saavutusten kokonaisuutta. Kulttuuri on matkailuvetovoiman toinen tukipilari, sillä lukemattomia matkailijoita kiinnostaa tutustuminen kulttuuriympäristöihin ja nähtävyyksiin. Kulttuuri sisältää sekä muinaisen, historiallisen kulttuurin että nykykulttuurin suurine uskontoineen ja elämyksineen. Uskontojen merkitys kulttuurien kehitykseen on ollut ratkaisevaa ja uskonnot heijastuvat monin tavoin maailman mat-

kailumaisemiin, erityisesti kulttuuri- ja monumenttirakennuksina ja taideteoksina. Kulttuurilliset attraktiot voidaan jakaa kulttuurikohteisiin ja nähtävyyksiin sekä perinteisiin. (Vuoristo 2002, 53–72.)

Taloudellinen kehittyneisyys vaikuttaa matkailuun voimakkaasti, sillä toimiva yhdyskuntarakenne on välttämätön nykyaikaiselle matkailulle, ja monipuolinen, kansainvälinen talouselämä vetää puoleensa työ- ja liikematkailua. Taloudellista kehittyneisyyttä arvioidaan usein tarkastelemalla maiden luokituksia taloudellisen kehitysasteen mukaan. Yleisesti ottaen maailma on avautunut matkailulle viimeisten vuosikymmenten aikana, mutta matkailuun vaikuttaa edelleen matkailumaiden sisä- ja ulkopoliittinen vakaus- ja epävakaus. Paikalliset ja maakohdattaiset kriisit ovat verrattavissa luonnonkatastrofeihin, jotka aiheuttavat notkahduksia matkailutilastoissa. (Vuoristo 2002, 53–72.)

2.5 Matkailuelinkeino

Matkailuelinkeino on yksi maailman kansainvälisimmistä ja nopeimmin kasvavista elinkeinoista, ja sen sanotaan olevan yksi parhaimmista maailmanlaajuisen rauhan edistäjistä. Matkailu on hyvä tulonlähde sellaisissa maissa, joissa mahdollisuudet muiden elinkeinojen harjoittamiseen ovat merkittävästi huonontuneet. Tällä vuosituhannella on huomattu, että matkailuelinkeino on erittäin muutosherkkä, sillä viime vuosina matkailijamäärien kasvu on jäänyt poikkeuksellisen pieneksi talouden epävakauden, terrorismin ja laajalle levinneiden epidemioiden vuoksi: hullunlehmäntauti, SARS-epidemia, sikainfulenssa ja luonnonmullistukset ovat vähentäneet matkailua tietyillä alueilla. (Karusaari & Nylund 2009, 20,25–26.)

Matkailu elinkeinona on erittäin haavoittuvainen. Maailmanlaajuista bisnestä pelataan isoin panoksin ja pelissä on koko ajan elinkeinoa uhkaavia olosuhteita. Matkailun uhkana ovat muun muassa terrorismi, sota ja sotien aiheuttamat maailmanlaajuiset kriisit, tautiepidemiat, joihin vaikuttavat maailman terveydelliset olosuhteet, polttoaineen hinnan muutokset, maailmanpolitiikan muuttuminen ja luonnonkatastrofit. Matkailu kärsii kaikista näistä muutoksista, ja pitkäaikaisvaikutukset matkailusta eläville maille voivat olla katastrofaaliset. (Satumaa 1994, 17–20.)

2.6 Matkailuteollisuus

Matkailu on nykypäivän tärkeimpiä taloudellisia ja sosiaalisia ilmiöitä, joiden vaikutukset heijastuvat monin eri tavoin. Maailman matkailuorganisaation World Tourism Organization (UNWTO) arvioinnin mukaan matkailutoimialan aikaansaama vientitulojen määrä on maailmassa suurempi kuin autoteollisuuden, öljynjalostusteollisuuden ja terästeollisuuden yhteenlasketut vientitulot. (Albanese & Boedeker 2002, 8.)

Matkailuteollisuus on yksi maailman suurimmista ja vilkkaimmin kasvavista teollisuuden aloista. Matkailuteollisuus tarjoaa tärkeitä mahdollisuuksia työpaikkojen synnylle, paikallisen talouden kehitykselle ja kansainvälisen kaupan integraatiolle. Miljoonat maailman köyhistä ihmisistä elävät maissa, jotka ovat myös suosittuja matkailukohteita, joten matkailuteollisuus voi oikeilla toimilla kasvat-
taa ja parantaa köyhien ihmisten elämänlaatua ja parantaa maiden taloutta. (Roe ym. 2002.)

2.7 Matkailun vaikutukset ja tilastot

Matkailu vaikuttaa meihin kaikkiin, sillä matkailija muuttuu matkojensa mukana. Hän näkee ja kokee sellaisia asioita, jotka muuttavat häntä ihmisenä. Matkailulla on vaikutuksensa muutenkin kuin matkailijoiden muuttumisen kautta. Matkailun vaikutusten ja muutosten arviointi vaatii suurta varovaisuutta, sillä matkailu on sidoksissa lukuisiin ilmiöihin: luonnon, kulttuurimaantieteen- ja yhteiskunnallistaloudellisiin muutoksiin. (Vuoristo 2002, 225.)

Kansainvälisten matkojen määrä ylitti 900 miljoonan rajan vuonna 2007, ja arvioiden mukaan vuonna 2020 maailmassa tehdään 1,6 miljardia ulkomaanmatkaa. Matkailijamäärät ovat kasvaneet yli 6 % vuodessa viimeisten viidenkymmenen vuoden aikana. (Karusaari & Nylund 2009, 22.)

Maailman matkailujärjestön tilastoista voidaan huomata, että kansainvälisten matkailijoiden määrä on jatkuvasti noussut 1950-luvulta lähtien. Kasvu on ollut tasaista, vaikka suuret selkkaukset ja katastrofit ovat osuneet kohdalle. Niiden aiheuttamat notkahdukset vaikuttavat matkailijamääriin vain lyhytaikaisesti. Historiallisesti tällaisia vaikuttavia tapahtumia ovat olleet Kuuban ohjuskriisi, Pra-

han kevät, Moskovan olympiaboikotti, Tsernobylin ydinvoimalaonnettomuus, Persianlahden sota ja WTC-iskut. (Vuoristo 2003, 130.)

Suomalaisten ulkomaanmatkailu on laskenut 2010 aikana, selviää tilastokeskuksen matkailutilastosta. Vuoden 2010 tammi-syyskuun aikana ulkomaanmatkoja, joissa yövyttiin kohdemaassa, tehtiin 3 048 000, muutos edellisen vuoden samaan ajanjaksoon on 5 %. (Tilastokeskus 2010d.)

Maailmanlaajuisesti matkailu on piristynyt edellisistä vuosista. Maailman matkailuorganisaatio World Tourism Organisation arvioi, että kansainvälinen matkailu kasvoi tammi-huhtikuussa 2010 seitsemän prosenttia vuoden takaisesta. (Helsingin Sanomat 2010.)

3 Mitä on poliittinen epävakaus?

Poliittinen epävakaus on sanapari, joka kuvastaa hyvin tämän hetken Lähi-idän valtioiden sisäisiä ja välisiä tilanteita. Sanaparia voisi kutsua jopa trendi-ilmaukseksi, niin usein se on esillä lehdistössä ja muussa mediassa. Mitä se sitten oikeastaan tarkoittaa? Mikä on poliittisen epävakauden merkitys, mitä sen sisälle kuuluu ja miten se näyttäytyy?

Ryöstöjä, jengiväkivaltaa, ryhmienvälisiä kamppailuja, väkivaltaisia mielenosoituksia, sotilaiden vallankaappausyrityksiä; kuulostaa ihan tavallisen päivän uutislähetykseltä. Mitä ne sitten oikeastaan ovat; kollektiivinen väkivalta ja konfliktit valtioiden sisällä?

Jokainen on nähnyt niitä kuvia: silpoutuneita ihmisiä, palaneita tai räjäytettyjä autoja, eloonjääneiden tuskaa ja hätää. Uutisoinnissa tunnutaan mässäilevän ihmisten tuskalla, ja päivittäin voi lukea tai katsoa tarinoita itsemurhapommittajista, räjähtäneistä pommeista ja monia kymmeniä tappaneista räjähteistä. Mitä tämän kaiken takana oikein on? Entä jos näitä asioita tapahtuu juuri siinä matkakohhteessa, johon oli suunnitteilla seuraava matka. Pitäisikö kuitenkin vaihtaa kohdetta? Matkailu on herkkää ja haavoittuvaa maissa, jotka ovat uutisotsikoissa kriisiensä vuoksi. Matkailu voi maan erilaisten kriisien takia seisahtua tai taantua jopa vuosikymmeniksi.

Poliittinen epävakaus, kollektiivinen väkivalta ja konfliktit sekä terrorismi kuuluvat osittain yhteen ja toistensa sisälle. Seuraavassa luvussa pyrin avaamaan näitä käsitteitä, jotka antavat taustoja asian ymmärtämiselle. Lisäksi luvun lopussa pohditaan matkailun kriisejä sekä arabikevään syitä ja seurauksia.

3.1 Poliittinen epävakaus

Poliittisen epävakauden aiheuttajiksi ja matkailua haavoittaviksi tekijöiksi voidaan laskea ainakin seuraavat asiat: terrori-iskut, jotka kohdistuvat matkailijoihin, aseelliset yhteenotot, poliittiset salamurhat, pommitukset, muutokset hallituksessa ja poliittisissa puolueissa, sisällissota, sissisota, kaappaukset ja sieppaukset, rauhalliset mielenosoitukset, rauhalliset lakot, mellakat, onnistuneet vallankaappaukset, epäonnistuneet vallankaappausyritykset, joukkopidätykset, poliittinen epävakaus naapurimaissa, sodan uhka muiden maiden kanssa, terrori-iskut, jotka kohdistuvat matkailuteollisuuteen liittyville aloille (esim. kuljetusala, hotellit, nähtävyydet) sota, median sensuroiminen, sotalain käyttäminen, poliittisten oikeuksien rajoittaminen, sodat naapurivaltioissa, tärkeiden henkilöiden pidättäminen, terrori-iskut tai niiden uhka, jotka kohdistuvat matkailuun liittymättömiin kohteisiin, armeijan hyökkäykset maan rajoilla, poliittisista syistä tehtävät laittomat teloitukset sekä korruptio. Monet yllä olevista seikoista voivat olla vaarallisia matkailijoille, ja se johtaa usein matkailukohteen hylkäämiseen tai välttelemiseen. Ulkomaiden hallitukset julkaisevat matkailutiedotteita, joissa kehoitetaan välttämään turhaa matkustamista tällaisiin kohteisiin. Tällä valtiot pyrkivät suojelemaan omia asukkaitaan vaaroilta, jotka ovat yhteydessä poliittisiin tulistuksiin. (Henderson 2007, 37–38.)

Valtion epävakaus vaikuttaa voimakkaasti sen kehitykseen, sillä huonosti toimivat valtiorakenteet ovat jättäneet epävakaita maat köyhyysloukkuun. Vain noin 15 % kehitysmaiden maista on epävakaita, mutta niiden asukkaat muodostavat kolmanneksen maailman köyhistä. Epävakauden taustalla on monia tekijöitä, muun muassa historialliset rasitteet, konfliktit, etniset jännitteet, huono hallintotapa, heikot instituutiot, kilpailu luonnonvaroista ja pieni talous, etenkin jos valtio on suuri. Pohjimmiltaan valtiollinen epävakaus on erittäin inhimillistä, sillä näissä maissa asuvat ihmiset kärsivät turvattomuuden, köyhyyden ja puutteen tuhoisista vaikutuksista. (Lisää vakautta Afrikkaan 2009, 6–7.)

Poliittisen epävakauden ja heikon talouden yhteydestä ollaan melko yksimielisiä, vaikkakin itse poliittisen epävakauden ymmärtäminen on vaikeaa. Termi poliittinen epävakaus sisältää sekä lailliset valtion päämiesten vallanvaihdot sekä hallitusten väkivaltaiset vallankaappaukset. Siinä missä ensimmäinen vaihtoehto kuvastaa lähinnä poliittista vuoronvaihtoa toinen liittyy olennaisemmin epävakauteen ja sillä tiedetään olevan negatiivinen korrelaatio talouden kasvuun ja kehitykseen. (Berthelemy ym. 2002, 5–6.)

Eräs syy poliittiseen epävakauteen arvellaan olevan maan huono talouden hallinta, joka lisää siviilikonfliktien riskiä. Ensinnäkin, taloudellisen kasvun heikkous tai sen puuttuminen voi lisätä väestön turhautumista, joka tarjoaa hedelmällisen maaperän vallankaappauksen yrityksille. Toiseksi maiden matala tulojen verotus ja niistä huonosti maksettavat valtion työntekijöiden palkat, erityisesti armeijassa työskenteleville, voivat aiheuttaa kapinoita ja mielenosoituksia. Resurssien pienuus tai olemattomuus tekee valtiolle mahdottomaksi sosiaali- ja terveyspalveluiden ja turvallisuuden takaamisen kansalaisilleen, joka lisää poliittista epävakautta ja maiden asukkaiden tyytymättömyyttä tilanteeseensa. Joidenkin tutkimusten mukaan poliittisella epävakaudella ja maan pienituloisuudella on yhteys toisiinsa. (Dhaneswhar & Benoit 2004, 14.)

3.2 Kollektiivinen väkivalta

Kollektiivisen väkivallan määritelmä voi olla seuraavanlainen: Väkivaltaa käytetään välillisesti, siten että sitä käyttävät ihmiset, jotka identifioivat itsensä ryhmäksi. Ryhmä voi olla väliaikainen tai pysyvä, mutta väkivalta kohdistuu toiseen ryhmään tai ihmisjoukkoon ja tavoitteena on saavuttaa poliittisia, taloudellisia tai sosiaalisia päämääriä. (Väkivalta ja terveys maailmassa 2009, 238.)

Kollektiivisia väkivallan muotoja ovat muun muassa sodat, terrorismi ja muut väkivaltaiset poliittiset konfliktit, jotka esiintyvät valtioiden välillä tai sisällä. Valtion harjoittama väkivalta kuten kansanmurhat, sorto, katoamiset, kidutukset ja muut ihmisoikeuksien loukkaukset, ovat kollektiivista väkivaltaa. Kollektiivista väkivaltaa on myös väkivaltarikollisuus esimerkiksi ryöstelyt ja jengisodankäynti. (Väkivalta ja terveys maailmassa 2005, 238.)

Väkivaltaisten konfliktien ja kollektiivisen väkivallan riskitekijöitä ovat poliittisina tekijöinä: demokraattisten prosessien puuttuminen ja eriarvoisuus vallankäytössä. Taloudellisia tekijöitä ovat resurssien voimakkaan eriarvoinen jakautuminen, resurssien saatavuuden eriarvoisuus, keskeisten luonnonvarojen hallinta, huumaiden tuotannon ja kaupan hallinta. Yhteiskunnallisia ja yhteisötason tekijöitä ovat ryhmien välinen eriarvoisuus, etnisten, kansallisten ja uskonnollisten ryhmien fanaattisuuden kiihdyttäminen, pienaseiden ja muiden aseiden hyvä saatavuus. Demografisina tekijöinä ovat nopeat väestönmuutokset. Epädemokraattinen johtajuus, erityisesti, jos se on tukahduttavaa, on voimakas konfliktialttiutta lisäävä tekijä. (Väkivalta ja terveys maailmassa 2005, 243–245.)

3.3 Konfliktit

Maailmanpolitiikan tutkimuksessa konfliktit jaetaan kolmeen eri luokitukseen: valtioiden välisiin konflikteihin, transnationaalisiin konflikteihin sekä valtioiden sisäisiin konflikteihin. Valtion sisäiset konfliktit sisältävät valtiovaltaa koskevat konfliktit, joissa ovat vastakkain tietyn maan hallitus ja siltä valtiovaltaa haltuunsa ottava yksi tai useampi ryhmittymä tai liike sekä autonomiset tai separatistiset konfliktit, joissa ryhmittymät tai liikkeet pyrkivät lisäämään oman alueensa valtaa tai irrottamaan sen kokonaan vallan alaisuudesta. Viimeisenä valtion sisäisistä konflikteista ovat ryhmittymien väliset konfliktit, joissa on kyse valtion sisäisten poliittisten, uskonnollisten, etnisten tai muiden ryhmittymien tai liikkeiden välisistä konflikteista. Näillä ei ole vallankumouksellista, autonomiahakuista tai separatistista luonnetta, mutta ne voivat saada valtioyhteisössä aikaan kansainvälisesti merkityksellistä epävakautta tai epäjärjestystä. (Hakovirta 2002, 201–204.)

Jokaisella konfliktilla on oma elinkaarensa, konflikti voi kehittyä kiihtymisvaiheesta ja laantumisesta, kun jokin konflikti voi koostua monista kiihtymisen ja laantumisen vaiheista. Konfliktin kiihtyminen, eskalaatio, voi merkitä konfliktin laajenemista, jolloin piiriin voi tulla lisää osapuolia, areenoita tai asiakysymyksiä, tai konflikti voi eskaloitua intensiivisemmäksi, ja sellainen lisää osapuolten asennoitumisen tiukkenemista tai yhä kovempien ja provosoivampien keinojen käyttöön ottoa. Vastaavasti konfliktit laantuessaan supistuvat, menettävät intensiivisyyttään tai kokevat muutosta useammilla tavoilla. Konfliktien kiihtymisessä

on usein kyse kansainvälistymisestä. Valtion sisäinen konflikti kansainvälistyy usein siten, että yksi tai useampi ulkovalta puuttuu siihen. (Hakovirta 2002, 207.)

3.4 Terrorismi

Sana terrorismi tulee latinan kielen sanasta *terrere*, joka tarkoittaa pelottelua. Se on tullut ranskan kielestä länsimaisiin kieliin joskus 1300-luvulla. Poliittisessa tarkoituksessa sanaa käytettiin ensimmäisen kerran Ranskan vallankumouksen aikaan. Vuonna 1795 sanan on määritetty tarkoittavan terrorin järjestelmää, jonka tarkoituksena oli pelotella ja levittää kauhua kohteidensa joukossa. Terrorismin käsitteessä on keskeisenä piirteenä sen poliittinen käyttö: vallitseva poliittinen tilanne ja historiallinen yhteys ovat pitkälti määränneet sen, mitä milloinkin kutsutaan terrorismiksi. Maailmansotien aikaan terrorismi sanaa ruvettiin käyttämään pääsääntöisesti muusta kuin valtioiden toiminnasta, ja yleisesti sitä käytettiin nationalistisista ryhmittymistä. (Malkki & Paastela 2007, 24.)

Terrorismikäsitteeseen liittyy nykyisin voimakas moraalinen ja poliittinen lataus; sanalla on poliittinen leima, joka ilmaisee toimintaa ja sen moraalista tuomittavuutta. Kiistat siitä, mitä terrorismi on, koskevat sitä, kuka on terroristi, sillä terrorismi ymmärretään sellaiseksi väkivaltaiseksi toiminnaksi, jota pidetään moraalisesti kyseenalaisena ja epäoikeutettuna. (Malkki & Paastela 2007, 25.)

Terrorismin määrittely on vaikeaa ja usein toistetaan lausetta: toisen terroristi on toisen vapaustaistelija. Terrorismia esiintyy niin kauan, kuin väkivaltaiseen toimintaan halukkaat kokevat terrorismin ainoaksi toimintamahdollisuudekseen. (Puistola & Herrala 2006, 15.)

Esimerkiksi Yhdistyneillä kansakunnilla ei ole kansainvälisesti hyväksyttyä määritelmää terrorismista. (Streight UN facts, I.a.) FBI:n (2005) määritelmässä terrorismi on voiman tai väkivallan laitonta käyttämistä henkilöitä tai omaisuutta kohtaan, tarkoituksena pelotella tai pakottaa hallitusta, siviiliväestöä tai niiden osaa poliittisten tai sosiaalisten tavoitteiden ajamiseksi.

Suomalainen Hannu Yli-karjanmaa (2005) kirjoittaa terrorismista seuraavasti:

Terrorismi on eräänlaista aseellista propagandaa. Terroritekojen propaganda-vaikutus on suuri ja eri osapuolet tekevät kaikkensa pyrkiessään hyötymään niistä. Siitä syystä neutraali määritelmä ja sen johdonmukainen soveltaminen ilman poliittisesti väritynyttä asennetta on tärkeää. Erilaisia siviiliväestöön kohdistettuja tekoja tulisi arvioida neutraalisti ilman, että kiinnitämme huomiota seikkoihin, joita määritelmäkään eivät ota huomioon. Määritelmien valossa ei ole merkitystä sillä, kuljetetaanko pommi kohteeseen räjähdedyön vai ohjuksen muodossa tai antaako käskyn suurvalta-armeijan kenraali vai luolassa piileskelevä parrakas taistelija. Jos tällaisten seikkojen annetaan vaikuttaa arviointiin, kyseessä on politiikointi.

3.5 Matkailun kriisit

Matkailun kriisien määrittelylle ei ole olemassa yhtä ja oikeaa määrittelyä, ja jokainen kirjailija käyttää omaa tulkintatapaansa, mutta on olemassa kolme elementtiä, joilla kriisi määritellään: käynnistävä tapahtuma, joka aiheuttaa tai voi aiheuttaa mittavan muutoksen, kykenemättömyys pärjätä näiden muutosten jälkeen ja uhka organisaation koko olemassaololle. Jokainen kriisi on yksilöllinen, vaikka kriisien piirteinä yleisesti ottaen ovat ennakoimattomuus, kiireellisyys ja vaarallisuus. (Henderson 2007, 3.)

Matkailun kriisit voidaan jakaa useaan erityyppiseen osaan. Yleinen määrittely jakaa matkailun kriisit taloudellisiin, poliittisiin, terrorismin aiheuttamiin, sosio-kulttuurisiin, ympäristöllisiin, terveydellisiin ja teknologisiin kriiseihin, jotka sisältävät hyvin erityyppisiä ongelmakohtia. Talouden laskusuhdanne ja lama, vaihtelevat valuutta-arvot, markkinoiden luottamuksen menetys ja sijoitusrahastojen peruuttaminen voivat synnyttää kriisejä. Poliittiset tapahtumat, kuten sota, sotilaalliset vallankaappaukset, heikkenevät kansainväliset suhteet ja terrorismi voivat aiheuttaa samanlaisen tuloksen. Levottomuudet, kasvava rikollisuus ja väkivalta voivat toimia kriisien laukaisijana ja luonnonmullistukset, kuten maanjäristykset, taifuunit, vulkaaniset purkaukset ja tulvat vääjäämättä aiheuttavat kriisejä. Julkisen hygienian heikkeneminen ja infektioaudit voivat johtaa matkailun kriiseihin. Kriisit jotka kehittyvät teollisuudessa, voivat aiheuttaa kriisejä talouteen, sosiokulttuuriseen asemaan ja ympäristöön, silloin kun matkailulla on vaikutusta näihin kenttiin. (Henderson 2007,4.)

Rajauksen vuoksi keskityn opinnäytetyössäni selvittämään poliittisten ongelmien, talouden, konfliktien ja erityisesti poliittisen epävakauden aiheuttamia kriisejä, koska ne koskettavat erityisesti Egyptin matkailun nykytilaa. Egyptissä vuon-

na 2011 tapahtunut kansannousu tunnetaan Suomen mediassa paremmin sanalla arabikevät, joka kuvastaa Lähi-idän kansannousun aaltoa.

Arabikevään yleisiä syitä ovat huono hallinto, heikko talous ja syvään istunut korruptio, joka lisää massatyöttömyyttä ja kansantalouden alamäkeä. Toinen keskeinen syy arabikevään tapahtumiin on ollut hallitusten uudistuskyvyttömyys, sillä ne ovat nojanneet perinteiseen tapaan hallita kansaa. Tuhatvuotinen patriarkaalinen kulttuuri on tehnyt hallitsijoista kansan isiä ja he ovat päättäneet itseoikeutetusti, mikä on kansalle hyväksi. Samalla kun kansan sosiaaliset ja taloudelliset olosuhteet ovat kurjistuneet, on eliitti nauttinut rikkauksista. Armeijalla on keskeinen rooli Lähi-idän yhteiskuntien eri tasoilla, mikä on ollut lisäämässä arabikevään vaikutuksia. Ihmisiä on hallittu pelolla vuosikymmenet, vaikka poliisit ja armeijahenkilöstö ovat heikosti koulutettuja, ja poliisien sekä armeijan valta on tuntunut kansalaisista rajattomalta. (Korpiola & Nikkanen 2012, 33–58.)

4 Arabit, Lähi-itä ja lännen suhteet

Arabimaailma ylettyy hyvin pitkälle Afrikan mantereeseen puolelle, ja monet Afrikan maat ovat toimineet erilaisten kulttuurien sulatusuunina. Egypti ei ole tässä asiassa poikkeus, sillä vuosisatojen ajan arabivalloittajat ovat muokanneet maata sellaiseksi, kuin se on nyt.

Länsi ja Eurooppa ovat edelleen varpaillaan arabimaailman kanssa, sillä yhteisiä toimintatapoja on vaikeaa löytää. Perinteisesti lännen ja Lähi-idän suhteet ovat olleet haastavat ja täynnä kipukohtia, joiden purkaminen on edelleen kesken.

4.1 Historia

Arabeilla ja Lähi-idällä on ollut suuria vaikeuksia kehittää luottamuksellisia suhteita länteen sen jälkeen, kun Eurooppa valtasi Egyptin 1700-luvun lopulla. Napoleon Bonaparten lyhyt valtakausi Egyptissä oli shokki ottomaanien ja arabien hallitseville eliiteille Lähi-idässä. Tuohon aikaan arabit pitivät eurooppalaisia barbaareina ja takapajulana vaikka, 1700-luvulla Euroopalla oli sotilaallinen her-

ruus, parempi hyvinvointi, korkeampaa teknologiaa ja tehokkaampi hallinto. Alle kahdessa sadassa vuodessa suurin osa Pohjois-Afrikan maista oli eurooppalaisten hallinnassa. Ensimmäinen maailmansota romahdutti Ottomaanien valtakunnan ja Iso-Britannia sekä Ranska jakoivat suuren osan jäljelle jääneistä Lähi-idän alueista keskenään. Tämän vuoksi arabiajattelijoiden on vaikea suhtautua Eurooppaan: pitäisikö heitä matkia tai vältellä vai olisiko järkevämpää poimia ne piirteet, jotka sopivat arabikulttuuriin. (Smith & Bræin 2005, 60.)

Öljyn löytyminen ja maiden itsenäistyminen Euroopan alaisuudesta ovat yhdessä tarjonneet resursseja arabikulttuurin suurelle paluulle. Kasvu on kuitenkin hidasta, koska suuri osa rikkauksista on käytetty hallitsijasukujen ylelliseen elämään samaan aikaan kun muu väestö hyöttyy siitä minimaalisesti. Euroopalaishallinnosta itsenäistyminen 1950-luvulla ei ole ollut ratkaisuna kaikkiin maiden ja niiden asukkaiden ongelmiin, sillä kehityshaasteita on vielä paljon: talouskasvu, kohtuullisen hyvinvoinnin saavuttaminen, koulutusvaihtoehtojen lisääminen, sekä vakaan ja demokraattisen hallinnon kehittäminen. (Smith & Bræin 2005, 60, 68.)

4.2 Tasa-arvoon Lännen kanssa?

Sosiaalisen eriarvoisuuden ja taloudellisen tehottomuuden lisäksi poliittisen yhtenäisyyden puute on ollut esteenä tasa-arvoisen aseman saavuttamiselle lännen kanssa. Vielä 2000-luvun alussa on ollut edelleen ratkaisematta suhtautuminen länteen. Äärimmäinen väkivalta, johon on syylistynyt vain pieni joukko ihmisiä, on vienyt lännen huomion. Arabit suhtautuvat länteen monin tavoin, väkivalta on äärimmäisin vaihtoehdoista. Useimmat mielipidejohtajat ovat tuominneet väkivallan moraalisiin perusteisiin. Tie eteenpäin on kuitenkin vielä löytämättä. (Smith & Bræin 2005, 61.)

Lähi-idässä 1990-luvulla on kiehunut väkivaltainen islamilainen aalto, jonka edustajat vetoavat toiminnassaan jihádiin, pyhään sotaan, oikeuttaakseen terrori-iskuja. (Hämeen-anttila 2005, 220.) Usein ajatellaan, että köyhyys johtaa terroritekoihin Lähi-idän maissa. On kuitenkin huomattu, että yksin köyhyys ei tee terroristeja, sillä monet ääri-islamistit ovat lähtöisin erittäin varakkaista perheistä. Heidän mielestään Lähi-idän taloudelliset ongelmat ovat nöyryyttäviä ja se

koetaan loukkauksena islamia kohtaan, siksi sodan julistaminen länsimaille on ääri-islamistien tapa kohentaa itsekunnioitustaan. (Van de Weyer 2002,43.)

Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän alueille on tyypillistä jakautunut yhteiskuntarakenne ja kehittymätön talous. Öljyn ja viljan hintojen heittelehtiminen koettelee jatkuvasti ruokakriisin partaalla olevia maita. Taloudellinen eriarvoisuus, islamin sisäinen kamppailu, ehtyvät öljyvarat ja jännitteet tulevat kulkemaan maiden mukana pitkään. Odotettavissa on voimakasta poliittista liikehdintää ja edelleen jatkuvaa yhteiskunnallista epävarmuutta. On selvää, että autoritaariset hallitukset ja demokratiaa vaativat kansalaiset tulevat ottamaan jatkossakin yhteen. Arabikevään aikana Yhdysvallat ei tukenut ketään vanhoista hallitsijoista, vaikka, he olivat olleet uskollisia kumppaneita vuosikymmenien ajan. EU:n suhtautuminen autoritaariisiin hallitsijoihin oli hyvin tiukka, koska yksinvaltaisuus lisää konfliktien riskiä. Lähi-itä on kansainvälisen kohtaamisen alue ja toimii maailmanpolitiikan kuumemittarina: alueella tapahtuvat mittelöt kertovat herkästi kansainvälisten suhteiden ilmapiiristä. (Korpiola & Nikkanen 2012, 55.)

Lähi-idässä alkaneet poliittiset uudistukset eivät ole kestäviä, sillä ilman syviä rakenteellisia muutoksia alueen vääristynyt talousrakenne ei muutu. Kaikkein suurin sisäinen uhka arabimaille on valtiontalouden horjumisen ja alueen akuutti nuorisotyöttömyys. Korruption vaivaaman julkisen sektorin rooli hillitsee kaikkia uudistuksia. (Korpiola & Nikkanen 2012, 46.)

4.3 Lähi-itä ja matkailu

Pohjois-Afrikka ja Lähi-itä ovat suurten kulttuurien tapaamispaikka ja törmäyskohta. Sivilisaatioiden ja uskontojen välisten ristiriitojen ohella alueen ongelmia ovat lisänneet suunnattomat öljy- ja kaasuvarat, joita koko maailmantalous tarvitsee, mutta jotka jakautuvat epätasaisesti. Matkailukehityksen näkökulmasta lopputuloksena on kohde, joka on matkailijan kannalta erittäin houkutteleva ja kiinnostava, mutta riskialtis. (Vuoristo 2003, 282–284.)

Lähi-itä on sitkeästi pysytellyt kriisialueena ja ns. ruhjevyöhykkeenä, eikä vastaanottovalmius ole läheskään sellainen kuin se voisi olla. Vastaanottokyvyn ongelmat johtuvat tiivistetysti demografisesta rakenteesta, uskontojen ja sivilisaatioiden välisistä tai sisäisistä ristiriidoista, alueen rikkaiden ja köyhien arabi-

maiden välisistä eroista ja suurvaltopolitiikasta ja maailmantaloudesta. Nämä tekijät kytkeytyvät monin tavoin toisiinsa ja vaikuttavat suuralueen matkailuympäristöön. Varsinkin Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän väkiluvultaan suuria maita, joihin Egypti kuuluu, rasittaa erittäin suuri syntyvyys, joka luo köyhyyttä ja pahimmillaan nälänhätää. Tilanne ruokkii hallituksen vastaista toimintaa ja ääriilikkeitä, kuten islamilaista fundamentalismia, joka käyttää mm. matkailuun kohdistuvaa terrorismia vallankumouspyrkimystensä välineenä. (Vuoristo 2003, 282–284.)

Egypti kärsii tällaisista olosuhteista ajoittain. Maahan tuleva matkailu katkeaa ylipäänsä sisäisiin levottomuuksiin, siinäkin tapauksessa vaikkei matkailu olisi tulilinjalla. Pohjois-Afrikan matkailukehitystä luonnehtii jatkuva epävarmuus, joka puhkeaa ajoittain alueellisena tai paikallisena, kansainvälisinä tai sisäisinä kriiseinä. (Vuoristo 2003, 282–284.)

5 Egypti

Egyptin virallinen nimi on Egyptin arabitasavalta, sijaitsee Afrikan pohjoiskulmassa ja on pinta-alaltaan 1 001 450 km². Egyptin väkiluvun arvio on noin 82,1 miljoonaa ihmistä (2012), vuotuinen väestönkasvu on 2,1 %. Maan pääkaupunki on Kairo, ja maa jakaantuu 28 maakuntaan, 217 kaupunkiin ja 4617 kylään. Egyptissä on muslimeja 90 % väestöstä, koptikristittyjä 9 % ja muita kristittyjä yksi prosentti väestöstä.

Kuva 1. Egyptin lippu (Suomen suurlähetystö 2011.)

Kuvassa yksi on Egyptin lippu, jonka keskellä on Saladinin kotka. Perustuslain mukaan islam on Egyptin valtion uskonto, ja Sharia-laki on lainsäädännön lähde, mutta käytännössä islamilaisen lain periaatteet säätelevät lähinnä mus-

limien perheoikeudellisia kysymyksiä. Perustuslaissa taataan uskonnonvapaus, mutta oikeusjärjestelmä tunnustaa vain raamatulliset uskonnot: kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin. (Suomen suurlähetystö 2011; Korpiola & Nikkanen 2012, 73.)

5.1 Historia

Egyptin historia ulottuu yli 8000 vuoden taakse, jolloin pysyvää paimentolaisuutta levisi Niilin varrelle. Egyptissä kehittyi yksi varhaisimmista järjestäytyneistä yhteiskunnista, joka rakentui yhteisen kielen, uskonnon ja instituutioiden varaan. Egyptin muinaishistoria jakaantuu kolmeen eri aikakauteen: vanhaan, keski- ja uuteen valtakuntaan, jolloin hallitsivat sukulinjaiset faaraot. Tuona aikana on rakennettu edelleen maailmaa ilahduttavat pyramidit, Sfinksi, Niilin alueen kymmenet temppeelialueet sekä kuninkaiden- sekä kuningattarien laakson haudat. (Grönblom 2002, 48–206.)

Faaraoiden aika päättyi Aleksanteri Suuren valloitukseen, ja seuraavien satojen vuosien aikana Egyptiä hallittiin Bysantin ja Rooman valtakunnista käsin. Neron hallituskaudella evankelista Markus saapui Egyptiin, ja vähitellen Egyptin valtauskonnoksi levisi kristinusko. Bysantin valtakausi päättyi islamilaisten valloittajien saapuessa Egyptiin vuonna 642jkr ja vähitellen 800-luvulle mentäessä Egyptin valtauskonnoksi vaihtui islam. Egyptiä hallitsivat islamilaiset fatimidit ja heidän jälkeensä turkkilaistaustaiset mamelukit, mutta saavuttaessa 1500-luvulle Egyptin valloittivat Turkin ottomaanit, jotka hallitsivat Egyptiä liki kolmen vuosisadan ajan. (Grönblom 2002, 220–250; Suomen suurlähetystö 2011.)

Ranskalaiset Napoleon Bonaparten johdolla valloittivat Egyptin vuonna 1798, mutta aikakausi jäi lyhyeksi, ottomaanien ottaessa vallan takaisin brittiläisten avustuksella. Egyptissä alkoi kukoistuksen kausi Muhammed Alin hallitessa, häntä kutsutaan edelleen modernin Egyptin isäksi. Muhammed Alin suku hallitsi Egyptiä, kunnes muun muassa Suezin kanavan ja muiden hankkeiden myötä ulkomaanvelka kasvoi niin suureksi, että 1800-luvun puolivälissä Egyptin taloutta hallitsivat Britannia ja Ranska. (Suomen suurlähetystö 2011.)

Ensimmäisen maailmansodan aikana Egypti julistettiin Turkin provinssista omaksi protektoraatiksi, jolla Britannia pyrki turvaamaan Suezin kanavan

hallinnointia. Yleinen tyytymättömyys Britannian hallintoon kasvoi maailmansodan aikana, ja kansallinen liikehdintä kasvoi, kunnes vuonna 1922 Britannia lakkautti protektoraatin ja tunnusti Egyptin itsenäisenä valtiona, vaikka britit kontrolloivat yhä Egyptin ulkopoliittikkaa, oikeusjärjestelmää ja Suezin kanavaa. (Suomen suurlähetystö 2011.)

Todellinen itsenäistyminen tapahtui vasta toisen maailmansodan jälkeen, kun vapaiden upseerien ryhmä syrjäytti kuningas Farukin vuonna 1952, ja Egypti julistettiin tasavallaksi 26.7.1953. Gamal Abdel Nasserista tuli upseerien johtaja vuonna 1954 syrjäytettyään maan ensimmäisen presidentin Mohamed Naguibin. Nasserin neuvottelujen myötä brittijoukot poistuivat Egyptistä 1954, ja vuonna 1956 Nasser vahvistettiin maan presidentiksi. Nasserin valtakaudella toteutettiin paljon uudistuksia, muun muassa maareformi, teollisuutta ja pankkeja kansallistettiin ja rakennettiin Nasserin suurpato Asuanille Etelä-Egyptiin. (Suomen suurlähetystö 2011.)

Nasserin seuraajaksi nousi Anwar Sadat vuonna 1970, ja hän käänsi selkänsä edeltäjänsä sosialistiselle politiikalle. Maan taloudessa vaikutti avoimien ovien politiikka, yksityistä ja ulkomaalaista sijoittamista tuettiin, ja Egyptin talous koki nopea noususuhdanteen, mutta tulokset eivät näkyneet sijoitusten kasvussa ja voitot jaettiin epätasaisesti. Miljonäärien luku Egyptissä kasvoi, ja keskiluokka vaurastui, mutta maanviljelijöiden ja kaupunkilaisten köyhien olot kurjistuivat. Sadat pyrki edistämään demokratiaa politiikassa, jotta muodostuisi vastapaino eri puolueiden välille. Lopulta islamistit ampuivat Sadatin sotilasparaatissa vuonna 1981. (Suomen suurlähetystö 2011.)

Egyptin viimeisin presidentti Hosni Mubarak hallitsi Egyptiä vuodesta 1981 kunnes siirtyi vallasta tammikuussa 2011. Mubarkin vallan aikana Egyptissä on ollut käytössä poikkeustilalaki, joka on kodifioitu perustuslakiin, ja se mahdollistaa poliisiviranomaisten vallan pidättää ja vangita "terrorismitapauksissa", mikä edelleen johtaa siihen, että Egyptissä istuu tuhansia ihmisiä vankiloissa ilman tuomioita. (Bhutto 2008, 141–142.)

5.2 Poliittinen järjestelmä

Egypti on tasavalta, joka itsenäistyi virallisesti 8. huhtikuuta 1922. Perustuslaki on vuodelta 1971, sitä on muutettu vuosina 1980, 2005 ja 2007, jolloin muutoksia tehtiin 34 perustuslain artiklaan. Perustuslaki keskittää vallan toimeenpanovallan käyttäjille, erityisesti presidentille. Egyptissä on ollut vuodesta 1981 voimassa poikkeustilalaki, jonka voimassaoloa jatkettiin viimeksi toukokuussa 2010, huolimatta hallituksen kaksi vuotta aiemmin antamista sitoumuksista päättää poikkeustila. Perusteluna poikkeustilan ylläpitämiselle on terrorismin vastustaminen, koska se vahvistaa toimeenpanovaltaa ja antaa sille laajat valtuudet puuttua kansalaisten toimintaan, esimerkiksi pidätykset ilman syytettä ja julkisten kokoontumisten rajoittamista. Poikkeuslaki on tarkoitus korvata terrorisminvastaisella lainsäädännöllä, mutta sen hyväksyminen on vielä kesken. (Suomen suurlähetystö 2011.)

Parlamentti on kaksikamarinen, siihen kuuluu alahuone, kansalliskokous sekä neuvoa-antava ylähuone. Parlamentin valtaoikeuksia on lisätty vuoden 1980 perustuslain muutosten jälkeen, mutta valtaoikeudet ovat edelleen vähäiset verrattuna toimeenpanovallan käyttäjien valtaoikeuksiin. Äänestysaktiivisuus vaaleissa on yleisesti ottaen ollut erittäin alhainen, virallisten tietojen mukaan edellisissä vaaleissa äänesti 30 % rekisteröityneistä äänestäjistä. Monien kansalaisjärjestöjen arvio todellisesta äänestysaktiivisuudesta on ollut 5 - 10 %:in luokkaa. Oppositioyhmät, kansainväliset sekä paikalliset kansalaisjärjestöt ovat toistuvasti vaalien jälkeen raportoineet epäsäännönmukaisuuksista vaaliprosessissa sekä väkivaltaisuuksista. (Suomen suurlähetystö 2011.)

Sisäpoliittiset uudistukset eivät ole edenneet suunnitellusti, koska niiden ei haluta vaarantavan maan suhteellisen vakaata poliittista ja sosiaalista tilannetta. Siten päähuomio on ollut maan sisäisessä turvallisuudessa ja islamististen suuntausten vastustamisessa. (Suomen suurlähetystö 2011.)

Bhutto kirjoittaa vuonna 2008 Egyptin kamppailevan epädemokraattista hallintoa vastaan. Egyptiä ei ole kansainvälisesti painostettu muuttamaan epädemokraattisia toimintatapojaan, koska presidentti Mubarak on nähty lännessä liittolaisena terrorismin vastaisessa sodassa. Hänen mukaansa maa on säilyttänyt

kansainvälisen tukensa, vaikka se avoimesti vääristelee vaaleja, vainoaa poliittisia puolueorganisaatioita ja niiden johtajia, häiritsee hallituksesta riippumattomien järjestöjen toimintaa ja sallii hyvin vähän lehdistön vapautta. (Bhutto 2008, 142.)

Tammikuun 25. vuonna 2011 oli se päivä, jonka kaikki egyptiläiset muistavat pitkään. Aiemmin päivää juhlittiin poliisien päivänä, nyt se oli päivä, jolloin kansannousu Egyptissä alkoi. Egyptin kansannousu oli mediatapahtuma aivan sen alkumetreiltä lähtien: tieto mielenosoituksista, kokoontumisista ja maassa tapahtuvista asioista levisi kulovalkean tavoin internetin, puhelinten ja television välityksellä. Maassa, jossa kokoontumisvapautta oli rajoitettu vuosikymmenten ajan, yhtäkkiä syntyikin valtavia ihmismassoja, jotka vähitellen siirtyivät Tahrir-aukiota, Kairon ydinkeskustaa kohti. Lopulta 25.1. ihmisiä oli aukiolla 50 000, ja he palasivat joka päivä yhä suurempana joukkona, kunnes 18 päivää ja 850 kuolonuhria myöhemmin presidentti Hosni Mubarak luopui vallasta. Kolme asiaa määrittää Egyptin kansannousua: se oli alusta lähtien mediatapahtuma, jota seurattiin ympäri maailman. Kun Egyptissä katkaistiin internet- ja kännykkäyhteydet 26.1. kymmeniätuhansia nuoria siirtyi kaduille. Toiseksi kansannousu oli hetki, jolloin nuoret ja naiset vaativat ääntään kuuluviin, ja se on poikkeuksellista maassa, joka on hyvin patriarkaalinen ja köyhyyden sekä nuorisotyöttömyyden sävyttämä. Kolmanneksi kansannousu oli valtakamppailua poliisin ja armeijan välillä siitä asti, kun mielenosoitukset muuttuivat väkivaltaisiksi. (Korpiola & Nikkanen 2012, 73–79.)

Hosni Mubarkain vallasta astumisen jälkeen korkeinta valtaa Egyptissä käyttää sotilasneuvosto, johtajanaan Mohammed Hussein Tantawi. Perustuslain voimassaolo raukesi, mutta sotilasneuvosto antoi maaliskuussa väliaikaisen perustuslaillisen julistuksen, josta pidettiin kansanäänestys ja sen muutosehdotukset hyväksyttiin noin 77 %:in kannatuksella. Virallisten tietojen mukaan äänestykseen osallistui 45 % äänioikeutetuista. Julistuksen pääkohtia olivat seuraavat: Islam on Egyptin valtion uskonto ja pääasiallinen lainsäädännön lähde. Presidentin toimintakausi on neljä vuotta, ja sama ehdokas voidaan valita vain kahdesti. Presidentin tulee valita varapresidentti 60 päivän sisällä, presidentin vaa-

leja valvovat tuomarit ja kansalliskokouksen toimintakausi on viisi vuotta. (Suomen suurlähetystö 2011.)

Vaalien jälkeen valittiin perustuslaillinen komitea, jonka tehtäväksi tuli luonnostella uusi perustuslakiluonnos, joka alistetaan kansanäänestykselle myöhemmin. Shura-neuvoston toimivaltaa rajoitettiin ja hätätilalain osalta julistuksessa säädetään, että parlamentti voisi jatkaa sen voimassaoloa kuudella kuukaudella vaalien jälkeen. Lisäksi julistus sisältää säädöksiä asevoimista ja poliisista. (Suomen suurlähetystö 2011.)

Arabikevään vaikutuksesta maassa on pidetty ensimmäiset vaalit ja voittamattomiksi luullut johtajat ovat asettuneet lentokoneisiin, joiden päämääränä on ollut maanpako, tai johtajat ovat kuolleet oman kansansa alas ajamina. Hosni Mubarakia ei ole vielä kukaan tuomittu, ja armeija käyttää valtaa maassa rautaisella otteella. Onnistuiko siis kansannousu vai ei? Se jää nähtäväksi. (Korpiola & Nikkanen 2012, 180.)

5.3 Epävakaa Egypti

koko Persianlahden sodan aikana egyptiläisten islamistien protestit kohdistuivat suoraan hallituksen toimistojen, armeijaa ja poliisia vastaan. Islamistiryhmittymät al-Jama'a al-Islamiyya ja Jihad, jotka olivat irrottautuneet Muslimiveljeskunnan alta, rupesivat kohdistamaan iskujaan Egyptin talouden haavoittuvimpaan kohtaan – matkailuun. Tarkoituksena oli ilmaista protesti Egyptin valtiota ja hallitusta vastaan. Islamisteilla oli monia syitä iskuilleen: sanottiin, että matkailulla on tunkeileva ja tuhoava vaikutus Egyptin kulttuuriin, hallitukseen ja yhteiskuntaan. Islamistit tiesivät, että matkailu on suuri lähde ulkomaalaisille valuuttatuloille ja iskuilla oli tarkoitus heikentää Egyptin jo ennestään heikkoa taloutta, jonka uskottiin johtavan poliittiseen tyytymättömyyteen ja sen myötä mahdolliseen vallan vaihdokseen. Uskottiin myös, että matkailutuloista hyötyi vain pieni eliitti ja tavalliset egyptiläiset eivät saaneet osaansa matkailutuloista. Tarkoituksenaan voittaa köyhien egyptiläisten luottamus, muslimiveljeskunta perusti sairaaloita, hyvinvointikeskuksia, ruoan jakelupisteitä ja muista auttamistapoja, joilla autettiin köyhyydestä kärsiviä egyptiläisiä. (Beirman 2003, 73–74.)

Vuosina 1992–1997 sarja terrori-iskuja kohdistettiin länsimaisiin matkailijoihin. Iskut tapahtuivat nippuina tiettyinä ajanjaksoina, ja tämä antoi virkamiehille mahdollisuuden julkistaa matkailun elpymisohjelmia, vain huomatakseen, että elpyminen kesti vain uusiin iskuihin asti. On arvioitu, että vuosina 1992–1994 Egyptissä tehtiin 127 matkailijoihin kohdistunutta terrori-iskua, joissa menehtyi 9 ja loukkaantui yli 60 matkailijaa. Näissä iskuissa menehtyneiden ja loukkaantuneiden määrä oli pienempi kuin länsimaissa tehdyissä iskuissa, yli-innostunut länsimainen ja kansainvälinen media sai aikaiseksi sen, että monien maiden matkailutiedotteita tiukennettiin ja Egyptiä pidettiin turvattomana maana matkustaa. (Beirman 2003, 74.)

Tuhansia islamisteja ja muita aktivisteja pidätettiin ja tapettiin 1990-luvun ratsioissa, joiden tarkoituksena oli ajaa alas islamistien ja muiden aktivistien toiminta. Hosni Mubarak piti heitä maanpettureina ja hallituksen vastaus iskuryöppyihin oli hämmennys: alkureaktio oli sekoitus hiljaisuutta, verukkeita ja mitäänsanomattomia vakuutuksia siitä, että iskut olivat yksittäisiä ja ettei matkailijoiden tarvitsisi olla huolissaan. Vastaukset olivat selvästi tehottomia, sillä vuoden 1993 loppuun mennessä oli selvää, että luottamuksen palauttamiseen tarvittiin ammattilaisen otteita. (Beirman 2003, 74–75.)

Vuosina 1993–1998 ulkomailta saadut valuuttatulot ovat olleet yli yhden neljäsosan koko valtion tuloista ja luku ei sisällä matkailijoiden käyttämiä rahoja kauppoihin, ravintoloihin, tippeihin ja muihin epäsuorasti matkailuun käytettäviin menoihin, joten todellinen taloudellinen vaikutus on ollut paljon suurempi kuin mitä valtiollinen tilasto antaa ymmärtää. Egyptin valtio tajusi pian, etteivät he voi sivuuttaa iskuja, joilla on voima syövyttää valtion ansaitsemat ulkomaanvaluuttatulot. Vuonna 1993 Egyptin matkailuministeriö päätti, että heidän on haettava kansainvälistä apua maan matkailumarkkinointiin ja apuun kutsuttiin Burston-Marsteller yhtiö, jossa Martin Langfordin tehtävänä oli palauttaa matkailuteollisuus ja kuluttajien luottamus Egyptiin kohdemaana. Lagford on sanonut: *Pelko on suurin motivaatiopulan aiheuttaja matkailijoille kohdemaassa ja Egyptin osalta tämä on avainasemassa oleva kysymys, joka pitää hoitaa.* (Beirman 2003, 76.)

Egyptin jotenkuten toinnuttua edellisten vuosien terrori-iskuista, pahempaa oli yhtä tulossa, sillä vuosina 1995–1997 islamistien iskut tihentyivät, ja hyökkäykset kohdistuivat erityisesti matkailunähtävyyksiin. Näistä raain ja tuhoisin isku oli vuoden 1997 Luxorin verilöyly, jossa kuoli yhteensä 58 matkailijaa. Tämä verilöyly oli tuhoisa myös islamisteille itselleen, sillä he menettivät juuri niiden ihmis-

ten kunnioituksen, joita he väittivät edustavansa – monet tuhannet ihmiset menettivät tulonsa iskujen jälkeen matkailijamäärien radikaalisti pienentyessä ja käänsivät selkänsä islamistien ajatuksille. Luxorin iskujen jälkeen matkailun elpymistä Egyptissä auttoi Burson-Marstellerin aikaansaama elpymis- ja markkinointisuunnitelma ja raskaasti kiristetty maansisäinen turvallisuus. Lisäksi Egyptin matkailuviranomaiset tekivät ison markkinointikampanjan, jossa Egyptiä kuvattiin tuhatvuotiseksi matkailukohteeksi. (Beirman 2003, 79.)

Egyptin matkailuviranomaisten mukaan Egyptin matkailu oli täysin toipunut Luxorin verilöylystä vuoteen 2000 mennessä ja ainoa suurista kohderyhmistä, jonka asiakasmäärät eivät palanneet normaaleiksi, oli Japani, todennäköisesti johdettuna siitä, että Luxorin verilöylyssä kuoli paljon japanilaisia. Kuten monet muutkin Lähi-idän maat, myös Egypti koki pienen pudotuksen matkailijamäärissä vuoden 2001 WTC:n iskujen jälkeen, mutta pudotus ei jäänyt pysyväksi. (Beirman 2003, 83–85.)

Seitsemän vuoden hiljaisuuden jälkeen lokakuussa 2004 tapahtui terrori-isku Taban lomakohteessa, jossa menehtyi 34 ihmistä ja haavoittui liki 100. Huhtikuussa tapahtui kaksi iskua Kairossa, jossa menehtyi 5 ihmistä ja kymmeniä loukkaantui. Tuhoisin ja tappavin Egyptin terrori-iskuista tapahtui Sharm El-Sheikhissä Siinailla kesäkuussa 2005, jolloin terrori-iskussa menehtyi 88 ihmistä ja loukkaantui yli 200. (Reuters Limited & U.S Dive travel network 2011.)

Bhutton (2008,142) mukaan vaikutti jo vuonna 2008 siltä, että Mubarakin demokratiaa vastaan suunnatut toimenpiteet, erityisesti Muslimiveljeskuntaa vastaan olivat aiheuttaneet uskonnollisten ja poliittisten ääriliikkeiden kannatuksen valtavaa kasvua. Hän arveli lämmön lisäämisen painekattilaan aiheuttavan räjähdysten vielä jossakin vaiheessa.

5.4 Egyptin matkailun nykytila

Gizan suuret pyramidit ja Sfinksi ovat epävirallisia symboleita maailman matkailulle. Voimalliset muinaisen Egyptin symbolit kiteyttävät eksoottiset houkutukset, mysteerit ja muinaiset paikat ja kehottavat matkailijoita tuhlaamaan suuria summia rahaa ja matkustamaan pitkiä matkoja tutkiakseen ja kokeakseen Egyptin. Faaraonisen Egyptin haudat ja temppelit Niilin varrella ovat aina olleet

Egyptin matkailuteollisuuden kantava voima. Egyptissä matkailu on valtion taloudelle erittäin tärkeä tulonlähde, ja matkailuteollisuudesta saadut tulot ovat tärkein lähde Egyptin ulkomaan valuuttatuloista. (Beirman 2003, 69.)

Egyptin matkailuteollisuudessa on paljon ristiriitoja, sillä hallitus osallistuu matkailuteollisuuteen kaikilla asteilla: kansallinen lentoyhtiö Egypt Air on valtion omistama, Misr Travel yksi suurimmista Egyptin matkajärjestäjistä, ja majoitusvaraustoimistot ovat suurelta osin valtion omistamia, ja Egyptin matkailua markkinoi hallituksen omistama Egyptin matkailuviranomainen (Egyptian tourism Authority.) Kuitenkin yksityisesti Egyptissä omistetut toimistot ja kansainväliset yhtiöt toimivat rinnakkain ja kilpailevat Egyptin valtion omistamien yritysten kanssa. Ristiriitaisuudet Egyptin matkailukohteissa korostuvat perusrakenteiden epäjohtonmukaisuuksissa. Egyptin matkailun perusrakenteet vaihtelevat kansainvälisistä huippuluokan standardeista kolmannen maailman kaaokseen. Selvää kansainvälistä tasoa ei ole, ja luokitukset vaihtelevat hurjasti. (Beirman 2003, 70.)

Kansannousu ja vallankumous tulivat kalliiksi Egyptin matkailulle, eikä tilanne näytä hyvältä toisen vuosineljänneksenkään aikana vuonna 2011. Egyptiläinen taloustutkimuskeskuksen johtaja pelkää, että sijoittajat ovat pessimistejä, eivätkä uskalla sijoittaa Egyptiin, sillä demokratian edellytyksenä on vakaa talous. Uutisotsikot levottomuuksista ja väkivaltaisuuksista ovat olleet myrkyä Egyptin matkailulle, joka on kolmanneksi suurin valtion tulon lähde. Vuoden 2011 ensimmäisen neljänneksen aikana matkailijoita saapui Egyptiin 46 % vähemmän kuin edellisvuonna samana ajanjaksona. Matkailijoita on tällä hetkellä noin kolmannes vähemmän kuin vuotta aikaisemmin samaan aikaan, mutta tilastot näyttävät valoisammilta kuin synkimpänä aikana helmikuussa 2011. (Arvonen 2011.)

Egypti on valmis vastaanottamaan matkailijoita, sanoi Taleb Rifai Yhdistyneiden kansakuntien maailman matkailujärjestön (UNWTO) pääsihteeri kesäkuun alussa 2011. Hän antoi positiivisen arvioinnin Egyptin matkailusta käytyään maassa tutustumassa. *Koko matkani ajan on ollut selvää, että egyptiläinen matkailusektori on täysin toimiva ja valmis vastaanottamaan matkailijoita, hän sanoi.* Samaa mieltä oli David Scowsill, Maailman matka- ja matkailuneuvoston presidentti:

maan matkailuteollisuus on toipunut pikaisesti ja matkailijat tulevat takaisin.
(Egyptian Tourism Authority 2011.)

5.5 Arabikevään vaikutukset Egyptin matkailuun ja talouteen

Tammikuun lopussa vuonna 2011 kansannousu Egyptissä oli kiihkeimmillään, mikä aiheutti laajamittaisia mellakoita, väkivaltaisuuksia ja levottomuuksia. Tämän myötä Suomen ulkoministeriö antoi matkustustiedotteen, jossa kaikkia Suomen kansalaisia suositeltiin välttämään Egyptiin matkustamista ja kaikkia suurkaupungeissa olevia kehoitettiin poistumaan kaupungeista. Egyptissä oli tuolloin laajamittainen väkivallan uhka, joka heijastui myös matkakohteisiin. (Ulkoasiainministeriö 2011b.)

Vielä muutamaa päivää aiemmin tilanne Egyptin lomakohteissa oli rauhallinen ja matkustustiedote kehotti välttämään Egyptiin matkustamista, pois lukien Punaisen meren lomakohteet. Tilanne kuitenkin muuttui nopeasti, sillä muutaman päivän päästä alkoivat matkatoimistojen kotiutuslennot lomakohteista. Kaikki suomalaiset matkailijat kotiutettiin ulkoministeriön turvallisuussuositusten vuoksi eikä uusia matkoja Egyptiin tehty. (Yle 2011a.)

Tammikuun viimeisenä päivänä 2011 Suomen Ulkoministeriö ilmoitti, että ensimmäinen evakuoitilento Kairosta lähtee helmikuun toisena päivänä ja kaikkia Suomen kansalaisia kehoitetaan poistumaan maasta. (Yle 2011c.)

Helmikuun puolivälissä, vain pari viikkoa evakuoitilentojen jälkeen, ulkoministeriö päivitti matkustustiedotettaan siten, ettei Egyptissä enää ollut laajamittaista väkivallan uhkaa, mutta matkustamista tulisi välttää muihin kuin Punaisen meren lomakohteisiin. Ensimmäiset lomalennot takaisin Egyptiin tehtiin jo maaliskuun lopussa 2011, vaikka osa matkanjärjestäjistä perui kaikki kevään matkat. Valmismatkatauko Egyptissä jäi kuitenkin hyvin lyhyeksi ja matkailijat palasivat Egyptiin vähitellen. (Yle. 2011b.)

Ulkoasiainministeriön huhtikuussa 2012 julkaistun matkustustiedotteen mukaan levottomuuksia ja mielenilmauksia esiintyy suurimmissa kaupungeissa ja paikoja, joissa väki kokoontuu, tulee välttää. Jännitys on lisääntynyt Kairossa valankumouksen vuosipäivän jälkeen ja matkailijoiden tulee noudattaa erityistä

varovaisuutta. Matkanjärjestäjien ja viranomaisten ohjeita tulee noudattaa. (Ulkoasiainministeriö 2012b.)

Mounir Fakhry Abdel Nour, Egyptin turistiministeri sanoo, että maan heikko turvallisuustilanne on syy alhaisiin matkailijamääriin. Matkailijat ovat epävarmoja tulevien poliittisten muutosten suhteen, ja länsimaissa pelätään vaalit voittaneiden islamistipuolueiden tulevia päätöksiä matkailulle. Arabikevään myötä matkailu laski yli 30 %, mikä tietää isoa lovea maan tuloihin. (Ulkoasiainministeriö 2012a.)

Miten arabikevät on vaikuttanut Egyptin talouteen? Egyptin hyvin nousussa ollut talouskasvu kääntyi laskuun arabikevään myötä. Talous kaipaa suuria uudistuksia, mutta tällä hetkellä viranomaisten voimat ovat keskittyneet kansan rauhoittamiseen. Egyptin talous on riippuvainen ulkomaisista sijoittajista, matkailusta ja talousreformien toimeenpanosta. Talouskasvu hidastui arabikevään myötä ja varmat tulonlähteet: matkailun ja Suezin kanavan tuomat tulot pienentyivät huomattavasti. Egyptin talouden perusta on vieläkin melko terve, mutta edellytyksenä talouden tervehtymiselle on pikainen olosuhteiden normalisoituminen: demokratian, uusien vaalien ja perustuslain aikaansaanti vie aikaa. (Ulkoasiainministeriö 2011a.)

Poliittinen kuohunta jäytää edelleen Egyptin taloutta, talous on romahtanut, eikä tulevaisuus näytä hyvältä. Egyptin talouspolitiikkaa kuvaillaan tehottomaksi ja ennustamattomaksi, luottoluokitusta on pudotettu kahdesti vuoden aikana, eikä talouden romahtamiseen näytä olevan tulossa helpotusta. Kansalaiset odottavat hallitukselta päätöksiä paremman elintason puolesta, mutta siirtymävaihe ei tule olemaan helppo tai kivuton. On mahdotonta arvioida, kuinka kauan kansalaisten kärsivällisyys kestää, mielenosoittajat vaativat nopeita toimia, joita ei ole saatu toteutettua. Vallankumouksesta on kulunut vuosi, ja poliittinen kuohunta vaikeuttaa edelleen maan taloutta ja politiikkaa. Taloudellisia reformeja ei ole toimeenpantu, ja talouskasvu on edelleen nollassa. Inflaatio on edelleen noin 10 % bruttokansantuotteesta, ja hintojen pelätään nousevan. (Ulkoasiainministeriö. 2012a.)

Uskonnolliset puolueet ovat saaneet murskavoiton Egyptin vaaleissa, ja nähtäväksi jää, miten se tulee vaikuttamaan Egyptin tulevaisuuteen. Liberalistidemokraatit eivät saaneet suurta kannatusta, vaikka sitä odotettiin. Suurin osa egyptiläisistä on luku- ja kirjoitustaidottomia, eivätkä he ymmärrä, mitä on poliittinen prosessi ja aktiivinen vaikuttaminen. Tärkeintä olisi saada ihmisille tulevaisuus, työpaikkoja ja jokapäiväinen leipä. Egyptin tulevaisuus pysyy kuitenkin kirjoittamattomana, kunnes vallanjako armeijan, muslimiveljeskunnan ja muiden puolueiden välillä on selvä. (Korpiola & Nikkanen 2012, 162–165.)

Suuri määrä egyptiläisiä elää alle YK:n määrittelemän köyhyysrajan, joka on alle kaksi dollaria päivässä. Korkea työttömyys ja heikot elinolot ovat olleet suurena syynä aiheuttamassa poliittista kuohuntaa. Talouskasvu ja tulojen tasaisempi jakautuminen ovat asioita, joiden tulisi näkyä konkreettisesti poliittisissa päätöksissä, jotta mielenosoitukset saataisiin loppumaan. (Ulkoasiainministeriö 2012.)

Kairolaisen taksikuskin sanat keskellä Kairon ruuhkaista tietä, josta ei erota onko se kaksi- vai nelikaistainen, tiivistävät hyvin egyptiläistä ajattelua:

Me emme tee politiikkaa vain seuraavaa vuotta ajatellen, vaan mietimme vuosikymmeniä eteenpäin, sillä me muistamme historian ja meillä on kärsivällisyyttä rakentaa. – Katso nyt noita pyramideja. (Korpiola & Nikkanen 2012, 59.)

6 Tutkimusmenetelmät, tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tarkastella arabikevään vaikutuksia suomalaisen valmismatkailuun Egyptissä. Valitsin aiheen, koska olen asunut Egyptissä ollessani matkaoppaana ja maan matkailun nykytila ja tulevaisuus kiinnostavat minua. Aihe on erittäin ajankohtainen, koska Egyptissä tammikuussa 2011 alkanut vallankumous ja arabikevääksi kutsuttu kansannousu on vähentänyt Egyptin matkailua, ja maa elää edelleen epävarmuudessa siitä, mitä tulevaisuus tuo tullessaan. Opinnäytetyössä tutustuttiin Egyptiin matkailukohteena ja poliittiseen epävakauteen, joka rasittaa matkailua monissa maissa.

Opinnäytetyön tavoitteena oli kuvata matkailualan asiantuntijoiden näkemyksiä Egyptin matkailusta. Miten asiakkaiden luottamus Egyptiin matkailumaana voi-

daan säilyttää tai elvyttää? Minkälaisia uusia haasteita kriisi on tuonut valmis-
matkailulle? Miten arabikevät on vaikuttanut matkojen tarjontaan ja myyntiin?
Minkälainen Egyptin on lomakohteena ja mitä tulevaisuudelta odotetaan?

6.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus. Opinnäytetyössä kerättiin aineisto teemahaastatteluilla. Vaikka kysymykset olivat osin strukturoituja, ei niitä ollut tarkoitus analysoida määrällisesti vaan laadullisesta sisällön näkökulmasta. Kysymysten määrä oli rajattu tarkkaan, jotta asiasisältö pysyi mahdollisimman hallittuna. Tutkimusmenetelmä valikoitui aiheen muokkautumisen myötä.

Laadullinen tutkimus koostuu aiemmista tutkittavista aiheista tehdyistä tutkimuksista, empiirisestä aineistosta ja tutkijan omasta päättelystä sekä ajattelusta. Tutkimusaineiston hankinnan lähtökohtana ovat tutkimusongelmat ja tutkimustehtävä. Niiden perusteella valitaan aineiston keruumenetelmät. Tutkimusongelma määrittää keskeisesti sen, minkälainen aineisto kerätään ja analysoidaan. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Kvalitatiivinen tutkimus ei mittaa tuloksia vaan on kiinnostunut todellisen elämän kuvaamisesta ja tutkimuskohteen ymmärtämisestä. Laadullisen tutkimuksen tarkoitus on tutkia tutkimuskohdetta kokonaisvaltaisesti ja tutkimukseen osallistuvat valitaan tarkoituksenmukaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161–164).

6.2 Teemahaastattelu

Haastattelu voi olla strukturoitu, puolistrukturoitu tai avoin ja se voi kestää muutamasta minuutista päiviin. Näiden haastattelutapojen lisäksi on olemassa ei-ohjaavia haastatteluja, joita kutsutaan myös nimellä teemahaastattelu. (Metsämuuronen 2008, 38.)

Teemahaastatteluja käytetään yleisesti, kun halutaan selvittää asioita, joista tiedetään vähän. Haastattelu sopii tutkimusmenetelmäksi silloin, kun ei tiedetä, millaisia vastauksia tullaan saamaan ja kun vastaukset perustuvat yksilön omaan kokemukseen. Haastattelussa teemat kohdennetaan tiettyihin aihepiireihin, joista haastateltavilla on kokemuksia. (Hannila & Kyngäs 2008.)

Teemahaastattelussa on aihepiirit määritetty etukäteen, mutta menetelmästä puuttuu haastattelulle tyypillinen kysymysten tarkkuus ja järjestys. Haastattelija varmistaa, että teema-alueet käydään haastattelussa läpi, mutta niiden järjestys, kesto ja laajuus vaihtelevat. Haastattelijalla on tukilista läpi käytävistä asioista, mutta ei haastattelukysymyksiä. (Eskola & Suoranta 2000, 86.)

6.3 Aineiston hankinta ja tulkinta

Aineisto kerättiin haastattelemalla matkailualan ammattilaisia puhelimitse tai kasvotusten kevään 2012 aikana. Matkatoimistojen edustajille lähetetyn haastattelupyynnön (Liite 1.) yhteydessä toimitettiin haastattelukysymykset (Liite 2.) etukäteen. Matkaoppaiden haastattelut tehtiin ilman etukäteiskysymyksiä. Kaikki haastattelut tallennettiin digitaaliseen muotoon, jotta saatiin mahdollisimman tarkat ja selvät vastaukset haluttuihin kysymyksiin. Haastattelun tallentamisen jälkeen purettiin haastattelut sanasta sanaan, jolloin saatiin kaikki tarpeellinen tieto kirjoitettuun asuun. Näiden haastattelujen pohjalta kirjoitettiin tutkimuksen tulokset.

Tutkimustuloksissa pyrittiin kuvaamaan ja selvittämään, mitä matkailun ammattilaiset ajattelevat Egyptistä lomakohteena ja tulevaisuudesta, miten asiakkaiden luottamus maahan saataisiin säilytettyä, minkälaisia haasteita tai muutoksia kriisi on tuonut ja miten se on vaikuttanut matkojen kysyntään, tarjontaan ja myyntiin.

6.4 Työn rajaus

Opinnäytetyö rajattiin koskettamaan suomalaisten valmismatkailua Egyptissä ja erityisesti kansannousun vaikutuksia siihen. Tämä rajaus tehtiin matkailun osalta siksi, että suomalaisten suurin Egyptiin matkustavien ryhmä ovat valmismatkalaiset, vain erittäin pieni osa matkustaa Egyptissä omatoimisesti.

Toinen työn rajaus oli poliittisen epävakauden rajaaminen koskettamaan poliittisia ongelmia, taloutta ja konflikteja, mutta erityisesti kansannousun aiheuttamia kriisejä. Tämä arabikevääksikin kutsuttu ajanjakso koskettaa erityisesti Egyptin matkailun nykytilaa.

6.5 Tutkimuksen luotettavuus ja objektiivisuus

Tutkimusta tehdessä tutkijan tulee huomioida oman eettisen ajattelunsa lisäksi yhteiskunnan ja suuren yleisön etu. Tutkijan tulee olla puolueeton tutkimalleen asialle, vaikka yhteistyökumppanit haluaisivat kuulla tuloksia, jotka vaikuttaisivat heihin positiivisesti. Tutkijalla on velvollisuuksia kohdehenkilöitä ja organisaatiota kohtaan: Heidän vapaaehtoisuudestaan on pidettävä kiinni ja saadut tiedot ovat aina luottamuksellisia. (Uusitalo 1997, 31–32.)

Tutkija ei voi käyttää tutkimuksessaan henkilöitä, jotka eivät ole antaneet lupaa tutkimukselle. Tutkijan tulee aina suojella organisaatioiden ja kohdehenkilöiden etua, eikä heidän henkilöllisyytensä saa paljastua missään vaiheessa. Sekä tutkijan että tiedeyhteisön on oltava kriittisiä saamilleen tutkimustuloksille ja noudatettava muutenkin tieteen pelisääntöjä. (Uusitalo 1997, 31–32.)

7 Tutkimuksen tulokset

Tutkimuksen tavoitteena oli vastata kysymyksiin: Miten Suomalaisten valmismatkailijoiden luottamus Egyptiin matkailumaana saadaan säilytettyä/ elvytettyä? Mitä uusia haasteita kansannousu on tuonut suomalaisten valmismatkailulle Egyptissä? Minkälaisia valmismatkojen sisällön muutoksia tai haasteita kansannousu on tuonut sekä Miten poliittinen epävakaus/ kansannousu on vaikuttanut matkojen tarjontaan/matkojen määrään?

Tutkimustulokset on jaettu tutkimusongelmien mukaan luvuiksi, jotta tulosten ymmärtämien on selkeämpää, vaikka haastattelukysymyksiä oli enemmän.

7.1 Vastaajien taustatiedot

Haastattelupyynnöt (Liite 1.) lähetettiin sähköpostitse kaikille Egyptiin valmismatkoja järjestäville matkanjärjestäjille: Air Finland Holidays, Aurinkomatkat, Finnmatkat, Hispania Travel, Matkatoimisto Detur sekä Tjäreborg. Haastattelukysymykset lähetettiin etukäteen haastattelupyyntöjen yhteydessä. (Liite 2.)

Haastattelut saatiin Finnmatkojen ja Tjäreborgin viestintäpäälliköiltä sekä Aurinkomatkojen sopimusneuvottelijalta. Lisäksi haastateltiin kahta suomalaista mat-

kaopasta, jotka ovat työskennelleet Egyptin Punaisen meren lomakohteissa useita vuosia.

7.2 Matkailijoiden luottamus Egyptiin matkailumaana

Ensimmäinen kysymys matkanjärjestäjille koski suomalaisten valmismatkailijoiden luottamusta Egyptiin matkailumaana. Onko luottamus horjunut arabikevään tapahtumien johdosta? Kaikki matkanjärjestäjien edustajat olivat sitä mieltä, että arabikevään tapahtumilla on ollut vaikutusta suomalaisten valmismatkailijoiden luottamukseen Egyptiin matkailumaana. Matkanjärjestäjät ovat supistaneet myytävää kapasiteettiaan Egyptiin, koska maan epävarman tilanteen vuoksi arvio oli, ettei yhtä suurta myyntiä ole mahdollista saavuttaa, kuin mitä se oli ennen kansannousua. Lisäksi poliittinen liikehdintä aiheuttaa aina matkailijoille epävarmuutta, ja moni jo matkansa Egyptiin varannut matkailija vaihtoi lomakohtetta turvattomuuden tunteen ja epävarmuuden vuoksi.

Kysymykseen matkailijoiden luottamuksen säilyttämisestä tai palauttamisesta poliittisen epävakauden jälkeen matkanjärjestäjät olivat hyvin yksimielisiä: Matkanjärjestäjät eivät voi palauttaa asiakkaiden luottamusta maahan, vaan sen voi saada aikaiseksi vain maan tilanteen vakautuminen ja rauhoittuminen. Matkanjärjestäjät antavat tarvittaessa haastatteluja ja tietoja maan tilanteesta ja turvallisuudesta, sekä seuraavat tilanteita. Asiakkaat tietävät, että valmismatkojen järjestäjät noudattavat ulkoministeriön antamia ohjeita eikä suuria riskejä oteta, matkanjärjestäjät eivät vie asiakkaita kohteisiin, joihin ei ole turvallista mennä. Eräs matkanjärjestäjän edustaja tiivistä ajatukset luottamuksen palauttamisesta napakasti:

Tilanne säilyy asiakkaiden mielissä pitkään, joten matkanjärjestäjän näkökulmasta seuraavina vuosina kasvu tulee olemaan rauhallista. (Matkanjärjestäjän haastattelu 2012).

Matkaoppaiden näkemys luottamuksen palauttamisesta tai säilyttämisestä liittyy enemmän paikalliseen näkökulmaan: Molemmat oppaat olivat sitä mieltä, että muutosten tulisi tapahtua maan sisältä käsin. Kansa tulee saada rauhoitettua ja tarvitaan hyvä valtion päämies ja parlamentti, joka tukee egyptiläisiä. Samaa sanoi yksi matkanjärjestäjän edustaja; matkailijoiden kohteeseen lähteminen vaatii maalta sitä, että hallinto saadaan kuntoon.

Lisäksi medialla on valtava vaikutus maailmalla tapahtuvissa kriiseissä: Paikallisten ja maassa asuvien ihmisten silmin tilanne maassa on aivan erilainen, kuin se kuva, joka Suomessa median kautta luodaan matkailijalle. Suomessa uutisoidaan mellakkakuvia, levottomuutta ja kauhuotsikoita, vaikka todellisuudessa tapahtumat ovat kaukana Punaisen meren lomakohteista, joihin suomalaisten valmismatkat suuntautuvat. Matkaoppaat ja matkanjärjestäjän edustajat ovat median vaikutuksen suhteen yksimielisiä: Uutisointi aiheuttaa negatiivisemmän kuvan, kuin mikä tilanne oikeasti on. Kriisin jälkeen Egyptistä nähdään vain mellakkakuvat ja kuolleet mielenosoittajat, vaikka se tapahtuu vain pienessä osassa suurkaupunkien keskustoja. Unohdetaan, että Egypti on suuri maa ja matkailukaupungit olivat pahimman kansannousun aikaankin suhteellisen turvallisia sekä useiden satojen kilometrien päässä lomakohteista. Asiakkailta toivoisikin tiettyä kriittisyyttä uutisointiin ja mediaan. Kaikki ei ole niin rajua, kuin miltä se uutisoinnin mukaan näyttää. Vaikutus on suurempi niillä asiakkailta, jotka eivät ole käyneet Egyptissä aiemmin ja joilla on yleisesti ottaen vähemmän matkustuskokemusta.

Median uutisoinnilla on ollut valtavan suuri negatiivinen vaikutus asiakkaiden matkailupäätöksiin ja koska vaihtoehtoja on paljon, asiakkaat valitsevat herkästi jonkin muun lomakohteen ja jättävät Egyptin odottamaan parempaa aikaa. (Matkanjärjestäjän haastattelu 2012).

7.3 Uudet haasteet valmismatkailulle

Matkanjärjestäjän näkökulmasta kansannousu ei ole tuonut paljon uusia haasteita valmismatkailulle. Tietenkin matkanjärjestäjien valmiustila on suurempi, jotta voidaan nopeasti reagoida muuttuvaan tilanteeseen, esimerkiksi turvallisuuden muutokseen tai mahdollisesti jatkuvaan levottomuuteen. Egyptin valtion haasteena on turvata matkailijoiden turvallisuus maassa.

Olemme kansannousun myötä tiukentaneet yhteistyötä paikallisten agenttien ja hotelliemme kanssa ja olemme yhteydessä viikoittain, joskus jopa päivittäin. Toiset kohteet menevät omalla painollaan, mutta Egypti on jatkuvassa seurantatilassa. (Matkanjärjestäjän haastattelu 2012).

Matkanjärjestäjät seuraavat tiiviisti ulkoministeriön matkustustiedotteita ja ovat yhteydessä paikalliseen matkanjärjestäjään. Muutokseen pystytään reagoimaan nopeasti. On selvä asia, että matkoja Egyptiin ei myydä niin paljon kuin aiem-

min, mutta ihmiset matkustavat edelleen yhtä paljon. Paikka vain vaihtuu, toteaa toinen matkanjärjestäjän edustaja.

Kysymykseen, onko Egyptiin matkustavien asiakkaiden suhtautumisessa tai asenteissa tapahtunut muutosta turvallisuustilanteen vuoksi, mielipiteet jakautuvat oppaiden ja matkanjärjestäjän kannalta kahtia. Kahden matkanjärjestäjän kanta on se, että varsinaisia muutoksia ei ole tapahtunut, ihmiset luottavat siihen, että on turvallista matkustaa, koska matkoja tehdään. Jonkin verran kyseilyitä matkanjärjestäjille tulee lähteviltä asiakkailta liittyen turvallisuuteen ja maassa oleskeluun, mutta mitään suuria muutoksia ei ole tullut matkanjärjestäjien tietoon. Kolmas matkanjärjestäjä kertoo, että ihmiset ovat enemmän varpailaan jo ennen lähtöä ja kohteissa ollessaan:

Muutoksena Egyptiin matkustavissa asiakkaissa on se, että lapsiperheitä on todella vähän edellisiin vuosiin verrattuna. Aikuiset uskaltavat lähteä keskenään, mutta lapsiperheet suuntaavat Kanarian saarille. (Matkanjärjestäjän haastattelu 2012.)

Matkaoppaiden näkökulmasta suurin haaste on ollut asiakkaiden tyyntytely ja vakuuttelu kohteessa siitä, että kaikkea voi edelleen tehdä niin kuin ennenkin. Monet eivät uskalla matkustaa Egyptiin ja ne jotka matkustavat, ovat epävarmoja siitä, mitä kohteessa voi tehdä ja mitä ei. On asiakkaita, jotka pysyvät hotelli-alueilla, eivätkä käy kaupungilla ollenkaan. Tämä tekee suurta hallaa paikallisten kauppiaiden ja ravintoloitsijoiden kukkaroille, kertoo neljä vuotta Egyptissä työskennellyt opas.

Liki kymmenen vuotta Egyptissä asunut ja viisi vuotta työskennellyt opas kertoo, että suomalaissa matkailijoissa ei näy paljon muutosta, heitä varoitellaan kyllä kotoa lähtiessään, mutta tullessaan kohteeseen huomaavat, että kaikki on ennallaan.

Negatiivinen muutos, joka on tapahtunut kansannousun myötä, on kauppiaiden ja taksikuskien lisääntynyt aggressiivisuus asiakkaita kohtaan. Egyptiläiset eivät ymmärrä sitä, että nyt pitäisi olla vielä kohteliaampia asiakkaille, koska heitä on vähemmän ja hyvän kuvan luominen on äärimmäisen tärkeää. Valitettavaa kyllä Egyptiläiset karkottavat käytöksellään asiakkaita pois.

Ihmille pitää saada riittävä toimeentulo, jottei sitä tarvitse kerjätä tai hakemalla hakea esimerkiksi kaupustelemalla, silloin tulee tilanne olemaan hyvin toisenlainen. Tällä hetkellä monikaan ihminen ei elä sillä palkalla mitä hän saa ja moni elää täysin pienellä provisiopalkalla tai komissiolla, joka vain lisää aggressiivisen myynnin määrää. Jos perheen leivän saanti on myynnistä kiinni, onko heillä vaihtoehtoja? (Matkaoppaan haastattelu 2012.)

Ennen köyhät olivat köyhiä, mutta konfliktin jälkeen ihmiset ovat vielä köyhempiä ja voivat yhä huonommin. (Matkaoppaan haastattelu 2012.)

7.4 Valmismatkojen sisällön muutokset ja haasteet

Perustuotteen eli valmismatkapaketin myyntiin ei ole tullut sisällön muutoksia kansannousun myötä. Sen sijaan operatiiviseen toimintaan poliittinen epävarmuus on vaikuttanut enemmän. Kaikki matkanjärjestäjän edustajat kertovat muutoksista, jotka liittyvät erityisesti retkien järjestämiseen. Eräs matkanjärjestäjä perui kaikki viime talven retket Kairoon, koska se koki, etteivät retket ole turvallisia.

Monelle asiakkaalle on tärkeintä mennä retkille Kairoon, Luxoriin tai Niilin risteilylle, koska Egyptissä on varmasti yhdet maailman arvokkaimista nähtävyyksistä. Retkien sisältöihin voi tulla muutoksia ja tarvittaessa retkiä joudutaan perumaan, jos on isoja mielenosoituksia, mellakoita tai vastaavia. Tuolloin miettään ensimmäisenä asiakkaiden turvallisuutta. Lomakohteissa ei ole ollut muutoksia eikä vaaratilanteita. (Matkanjärjestäjän haastattelu 2012.)

Oppaat viestittävät samanlaista tietoa lomakohteista, jossa seurataan ulkoministeriön antamia tiedotteita ja paikallisesti esimerkiksi Kairon tilannetta. Suomalaiset firmat tekevät paikallisesti paljon yhteistyötä esimerkiksi retkiä yhdistämällä, koska asiakasmäärien pientymisen myötä kaikilla yrityksillä eivät omat retket toteudu. Lisäksi aina mietitään viikkokohtaisesti, onko suurkaupunkiin järkevää mennä, sillä esimerkiksi Tahrir-aukion mielenosoittajat sotkevat Kairon ydinkeskustan liikennettä.

Eriyisenä haasteena eräs matkanjärjestäjän edustaja mainitsee tulevaisuuden suunnittelun: On mahdotonta tietää, minkälainen kohteen tulevaisuus on, ja tänä talvena on jo tehty päätökset koskien ensi talven myyntejä. Matkanjärjestäjän on myös täytynyt varautua siihen, että tilanteen pahentuessa Egyptiä ei välttämättä voida pitää matkakohteena tulevaisuudessa.

Kysymyksiin, mitä matkanjärjestäjä odottaa maan tulevaisuudelta ja miten maan tulisi kehittyä, vastaukset olivat sangen yksimielisiä. Matkanjärjestäjille tärkeintä olisi Egyptin poliittisen tilanteen rauhoittuminen, vakaus, rauha ja turvallisuus asiakkaille. Heidän toivomuksenaan on, että egyptiläiset saisivat omat perusasiansa kuntoon, sillä koko maassa on valtavasti ongelmia: köyhyyttä, työttömyyttä, ihmisoikeusongelmat yms. vaativat korjausta. Liikenneturvallisuuteen, yleiseen puhtauteen ja hygieniaan tulisi kiinnittää huomiota.

Kehittymiskohteina Egyptissä ovat mm. infrastruktuuri, teiden huonokuntoisuus ja liikenne. Suomalaisille yhä tärkeämpiä asioita ovat luonnonsuojelu, merialueiden kunnossapito, kierrätys, kestävä kehitys ja se, että paikalliset heräisivät miettimään vähän pidemmälle asioiden hoitoaan. (Matkanjärjestäjän haastattelu 2012.)

Matkaoppaiden mielestä maan kehittyminen ja tulevaisuus on hyvin pitkälle kiinni turvallisuustilanteen paranemisesta ja poliittisen epävakauden rauhoittumisesta. Sisäpoliittisesti on tehtävä ratkaisuja, jotka kitkevät korruptiota, nostaa tulotasoa ja lisää työllisyyttä. Lomakohteiden rikollisuus on kohonnut kriisin jälkeen, myös siinä näkyy ihmisten köyhyys ja pahoinvointi. Uudistuksia tarvitaan koulutuksen ja terveydenhuollon parantamisen kautta, jotta ihmisten elin- ja työskentelyolot paranisivat. Egyptin toiseksi suurin tulonlähde on matkailusta saadut tulot, ja sen radikaali väheneminen aiheuttaa ihmisten tilanteen kurjistumista.

Mitä enemmän matkailijoita lomakohteissa on, sitä paremmin paikalliset voivat ja leivän päällä riittää voita, eli ihmisille riittää työtä ja siitä saatua elantoa. Tällä hetkellä asiakkaita on niin vähän, ettei kaikille riitä elantoa, joka lisää kauppiaiden aggressiivisuutta ja röyhkeyttä. (Matkaoppaan haastattelu 2012.)

Matkaoppaat kertovat uutena haasteena lomakohteissa aggressiivisuuden lisääntymisen lisäksi näpistykset ja lapsitaskuvarkaas, jotka kerääntyvät ympärille ja tyhjentävät taskut. Tämä on sinällään erittäin harmillinen piirre, koska yleisesti ottaen Egypti on erittäin turvallinen maa, eikä kulttuuriin tai uskontoon kuulu varastaminen.

Matkanjärjestäjän edustajat eivät olleet tietoisia varkauksien tai näpistelyjen kasvusta lomakohteissa, mutta kaksi matkanjärjestäjän edustajaa arvioi, että on mahdollista ihmisten pahoinvoinnin ja moraalien löyhtymisen myötä, että tilaisuus

tekee varkaan. Ennemmin siihen kuitenkin arvellaan vaikuttaneen matkailun räjähdysmäinen nousu, eikä niinkään kansannousun vaikutus.

Yksi matkanjärjestäjän edustaja mainitsee, että heillä on keskusteltu aggressiivisuuden lisääntymisestä Egyptin katukuvassa:

Ryöstöistä tai varkauksista ei ole tullut tietoa, mutta yleinen häirintä on kaduilla lisääntynyt kansannousun myötä. Asiasta puhuttiin Hurghadassa meidän agenttimme kanssa ja mietimme mahdollisuuksia, miten asiasta voisi tiedottaa viranomaisille ja kunnan päättäjille. Asiakkaat pitävät kohteesta, mutta ovat hämentyneitä perään huutelusta, sellaista ei ole ollut aiemmin. Ennen kansannousua lomakohteet ovat olleet tarkasti poliisivalvonnan alla ja nyt se valvonta puuttuu. Paikallisetkaan eivät osaa käyttäytyä uuden vapauden kanssa ja siksi ylläntejä tapahtuu. (Matkanjärjestäjän haastattelu 2012.)

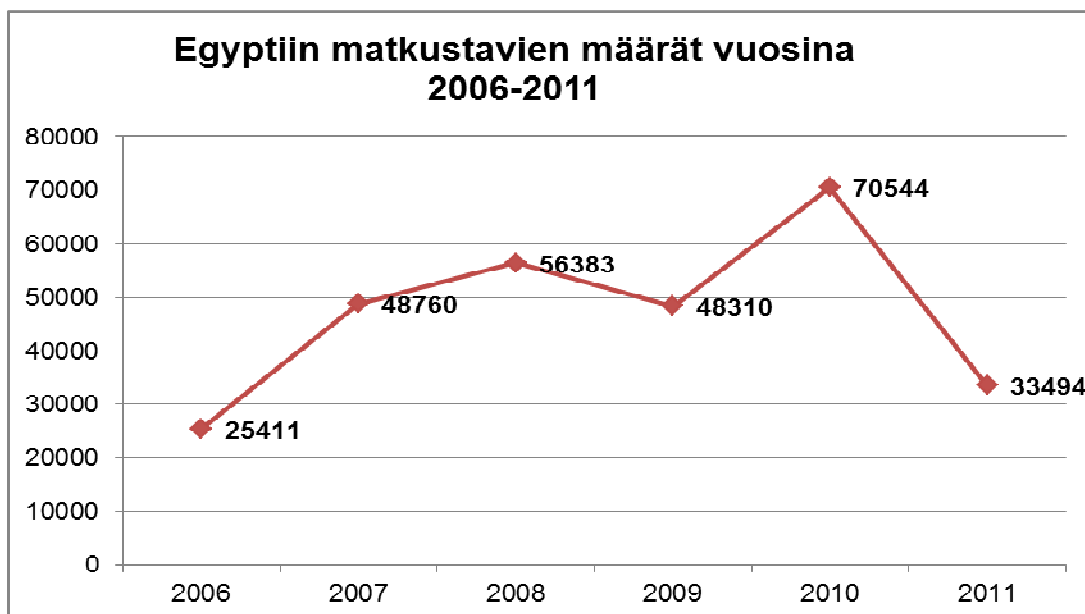
Ulkoministeriön matkustustiedotteessa mainitaan aggressiivisuuden ja rikollisuuden kasvu Egyptissä ja matkailijoita pyydetään kiinnittämään erityistä huomiota ja valppautta yksin liikkuessa sekä suurissa kaupungeissa että lomakohteissa. Matkailutiedotteessa mainitaan lisäksi poliisivoimien mahdollinen poisaolo ja puutteellinen toiminta kansannousun jäljiltä. (Ulkoasianministeriö 2012.)

Paikallisagenttimme sanoi, että eihän Egyptissä ole ollut toimivia poliisivoimia yli vuoteen, joten se oli myös herätys meille matkanjärjestäjänä. Suurempikin kriisi olisi voinut kyteä lomakohteissamme kuin millainen tilanne on nyt. (Matkanjärjestäjän haastattelu 2012.)

7.5 Vaikutukset matkojen tarjontaan ja määrään

Egypti on aina ollut erityisesti talven suosikkikohteita, vaikka kaksi matkanjärjestäjää myy matkoja Egyptin Punaisen meren lomakohteisiin ympäri vuoden. Kysymykseen, miten kriisi on vaikuttanut matkojen tarjontaan ja matkojen määrään, kaikki matkanjärjestäjät olivat samoilla linjoilla: Kapasiteettia on pienennetty, mutta kaikki suunnitellut matkat on myyty.

Vaikutuksia on ollut ja kapasiteetti on pienempi kuin edellisenä vuonna. Lähtökohtaisesti on tietenkin lähdetty suunnittelemaan pienempi kapasiteetti tälle vuodelle, koska emme vuosi sitten uskoneet, että pystyisimme tänä toteuttamaan yhtä suurta kapasiteettia kuin ennen kansannousua. (Matkanjärjestäjän haastattelu 2012.)

Taulukko 1. (Suomen matkatoimistoalan liitto 2012, Egyptiin matkustavien määrät vuosina 2006–2011.)

Taulukosta 1 voidaan havaita, että Egyptiin myytävien valmismatkojen määrä on pudonnut 52,5 % vuodesta 2010 vuoteen 2011, joten matkanjärjestäjien arviot noin puolella pienentyneestä kapasiteetista olivat oikeita. On kuitenkin tärkeää huomata, että edellisen vuoden kasvu on ollut erittäin suurta, sillä vuoden 2009–2010 välillä myynti on noussut 46 %. Vaikka tilasto näyttää tämän hetken myynnillisesti synkältä, tulevaisuus ei välttämättä ole yhtä pelottava, sillä tilasto osoittaa sen, että Egypti on ennenkin kohonnut notkahduksista ja noussut uudelleen.

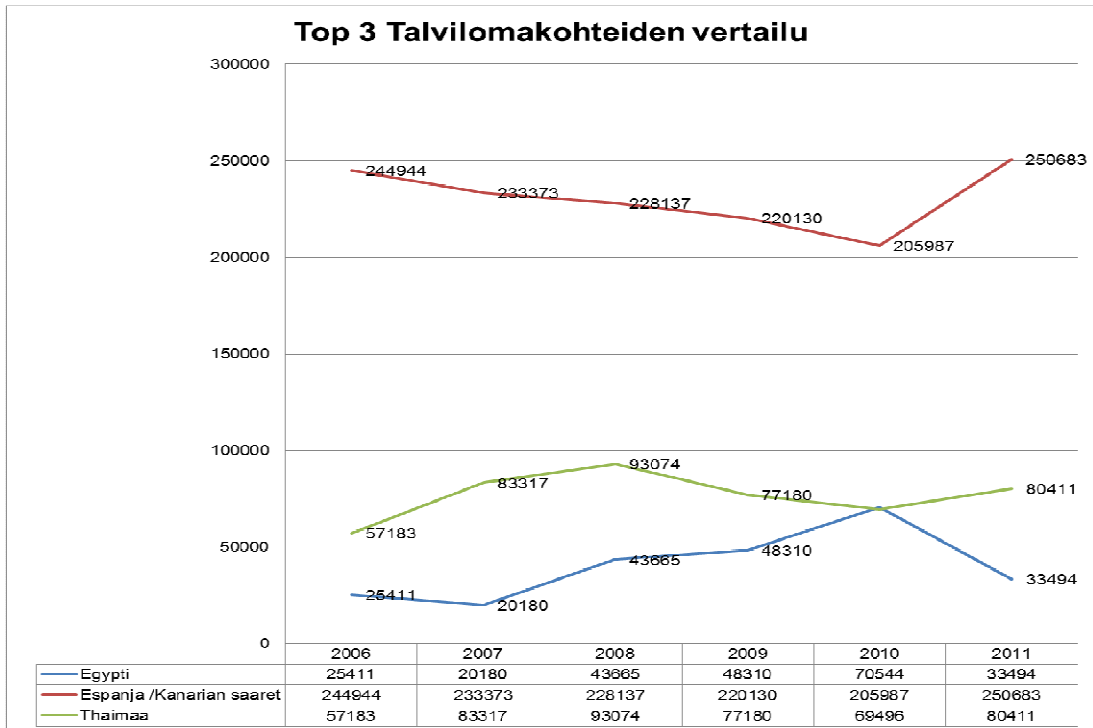
Talvella 2010–2011 Egyptillä meni todella hyvin ja maahan oli kasvupotentiaalia. Yrityksellämme oli tehty kasvustrategiaa Egyptin tulevaisuutta ajatellen, nyt hanat on kuitenkin laitettu kiinni. (Matkanjärjestäjän haastattelu 2012.)

Samaa viestittävät kohteiden oppaat: myynnit ovat pienentyneet, ja asiakasmäärät vähentyneet verrattuna edelliseen vuoteen.

Matkojen myynnissä on tapahtunut räjähdysmäinen kysynnän väheneminen. Ainahan matkailussa on viikkoja ja kuukausia, jolloin ihmiset eivät liiku, mutta nykytilanne on katastrofaalinen. Monina vuosina jokainen suomalainen matkanjärjestäjä on tullut omilla koneillaan, vähintäänkin neljällä koneella viikossa, nyt viisi matkanjärjestäjää jakaa kaksi konetta viikossa. (Matkaoppaan haastattelu 2012.)

Kaikki matkanjärjestäjät sanovat, että Egypti on ollut talvikohteiden kolmanneksi suosituin lomanviettopaikka vuosia, edellä ovat Kanarian saaret ja Thaimaa.

Tilanne on edelleenkin samanlainen, vaikka matkanjärjestäjien varovainen arvio viime vuoden muutoksesta tähän vuoteen on noin puolet vähemmän myytyjä matkoja Egyptissä.

Taulukko 2. (Suomen matkatoimistoalan liitto 2012, Top 3 Lomakohteet.)

Taulukossa 2 voidaan nähdä talvilomakohteiden myyntiluvut vuosina 2006–2011. Tilastosta havaitaan, että Egyptin myynti on pienentynyt 52,5 % vuodesta 2010 vuoteen 2011, Thaimaa on kasvanut 18,7 % ja matkailijoiden kestopuosikki Kanarian saaret 21,2 %. Egyptin matkamyyntiin huippuvuonna 2010 Kanarian saarten myynti on selvästi notkahtanut Egyptin tehdessä 46 % nousun vuodesta 2009. Tässä on nähtävillä se, mihin matkatoimistojen edustajat viittaavat: Matkojen myyntimäärä pysyy samana, mutta kohde vaihtuu epävakauden ja muiden matkailutrendien vuoksi.

Egypti on puuttuva lenkki, jos sitä ei ole myynnissä, koska se on takuuvarma aurinkokohde, lämpimämpi kuin Kanarian saaret ja lyhyen lentomatkan päässä. Egyptillä on ehdottoman tärkeä sija talvimatkakohteena Kanarian saarten ja Thaimaan jälkeen. (Matkanjärjestäjän haastattelu 2012.)

Poliittisen liikehdinnän myötä osa asiakkaista vaihtaa lomakohtetta herkästi, mikä aiheuttaa markkinahinnan muutoksia. Matkat Egyptiin eivät ole yhtä kallii-

ta, kuin mitä ne olisivat autuaallisessa tilassa. Tästä hyötyvät ne matkailijat, jotka tietävät tilanteen ja uskaltavat silti matkustaa, viestittää kahden matkanjärjestäjän edustajat:

Kapasiteetti pieneri noin puolella ja tarjontaa on suhteutettu, koska myynnit romahtivat. Viime hetken myyntiä Egyptiin on todella paljon ja hinnat ovat alhaisempia. Asiakkaat tekevät Egyptiin matkustuspäätökset viime hetkellä, koska asiakkaita mietityttää maan tilanne. (Matkanjärjestäjän haastattelu 2012.)

Kolmas matkanjärjestäjä on eri mieltä:

Matkojen hinnat eivät ole muuttuneet, vain kapasiteettia on pienennetty. Jos oletus olisi se, että matkat pitäisi myydä halvemmalla, ei sinne matkoja järjestettäisi, koska liiketoiminnan tulee olla kannattavaa. Sellaista kapasiteettia ei kannata pitää, joka on liian suuri, koska se ei ole tuottavaa. (Matkanjärjestäjän haastattelu 2012.)

Kaikesta arabikevään aiheuttamasta epävakaudesta huolimatta matkanjärjestäjät arvostavat Egyptiä matkailumaana: Egyptin vetovoimatekijöitä ovat Suomesta katsoen lyhyt lentomatka, takuuarinkoinen sää, aikaerottomuus, erittäin upeat hotellit ja hintataso. Lisäksi kokonaisuus on hyvin monipuolinen, kommunikointi on helppoa ja palvelutaso kaikesta huolimatta hyvä. Lukuun ottamatta epävakaata tilannetta Egypti on loistava matkailumaa.

On vaikeaa löytää täydellisempää kohdetta kuin Egypti, joka on vahvasti lähellä täydellisyyttä. Ilmasto, varma aurinko ja paljon nähtävää: kulttuurihistoria on mieleton lisäksi ripaus eksotiikkaa, arabikulttuuri ja ruoka. Hintataso on edullinen ja Punainen Meri, joka on lämmin sekä upeat sukellusmahdollisuudet. (Matkanjärjestäjän haastattelu 2012.)

Historia ei katoa täältä mihinkään. Aurinko ei katoa täältä mihinkään, Punainen Meri ei katoa täältä mihinkään. On kolme hyvää syytä Egyptin uudelle nousulle. (Matkaoppaan haastattelu, 2012.)

8 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää arabikevään vaikutuksia suomalaiseen valmismatkailuun Egyptissä haastatteleamalla matkanjärjestäjien edustajia sekä suomalaisia maassa työskenteleviä matkaoppaita.

Tuloksista voidaan huomata, että arabikevällä on ollut suuri vaikutus suomalaiseen valmismatkailuun Egyptissä. Kokonaisuudessaan suomalaisten matkai-

lu Egyptiin on pienentynyt vuoden 2010 huippukaudesta yli 50 %, ja matkanjärjestäjät ovat joutuneet supistamaan kapasiteettiaan voimakkaasti. Kuitenkin myynnissä olleet matkat on saatu myytyä, vaikka osa huomattavasti edullisemmin kuin aiemmin ja viimehetken myynnit ovat kasvaneet.

Suomalaisten matkailijoiden luottamus Egyptiin matkailumaana on horjunut, mikä näkyy matkojen myyntimäärien pienenemisenä, hintojen laskuna, matkakohteen vaihtoina toiseen ja matkapäätösten jättämisessä viime hetkeen.

Asiakkaiden luottamuksen palauttaminen Egyptiin matkailumaana vaatii maan tilanteen vakautumista ja poliittisen tilanteen rauhoittumista. Matkanjärjestäjät voivat vain yrittää vakuutella asiakkaitaan, luottaa ulkoministeriön antamiin ohjeisiin, seurata tilanteen kehittymistä ja toimia sen mukaan. Arabikevään pitkäaikaisvaikutuksia ei vielä voida tietää, mutta todennäköisesti tilanne säilyy asiakkaiden mielessä pitkään.

Tutkimuksen perusteella voi todeta, että asiakkaat ovat enemmän hälytystilassa kuin ennen ja media vaikuttaa asiakkaiden matkailupäätöksiin usein negatiivisesti. Median kuva maan tilanteesta on usein paljon negatiivisempi, kuin mikä todellisuus on, mutta asiakkaille media voi olla ratkaisevat tekijä kohteen myynnissä ja matkapäätöksen tekemisessä. Kuvat mellakoista piirtyvät ihmisten mieleen, vaikka ne tapahtuvat satojen kilometrien päässä lomakohteista.

Kansannousu ei ole itsessään tuonut paljon muutoksia valmismatkailulle Egyptissä, valmismatkapaketit toteutuvat edelleen samalla tavalla kuin ennen arabi-kevättä. Muutokset ovat enemmän sisäisiä: valmiustila on suurempi ja yhteistyö paikallisten kanssa on tiukempaa, ulkoministeriön matkustustiedotteiden seuraaminen ja yhteydenpito agentteihin on liki päivittäistä. Toiset kohteet pyörivät täysin itsenäisesti, mutta Egypti vaatii tällä hetkellä paljon seurantaa. Operatiivisessa toiminnassa suurin muutos on retkien toteutuminen: esimerkiksi Kairon retket toteutuvat vain, jos tilanne on turvallinen. Yksi matkanjärjestäjä ei toteuttanut Kairon retkeä ollenkaan, koska ei halunnut viedä asiakkaita tilanteeseen, jossa turvallisuutta ei voida taata. Erityisenä haasteena Egyptin valmismatkailulle on tulevaisuuden suunnittelu. Mitä maassa tapahtuu tulevaisuudessa, vaikuttaa tulevien matkojen suunnitteluun ja myyntiin.

Muutoksia Egyptiin matkustavien asiakkaiden asenteissa tai suhtautumisessa ei voi havaita tapahtuneen muuten kuin kyselyissä turvallisuustilanteesta; asiakkaat ovat enemmän varpaillaan kuin aiemmin. Kohteessa olevat asiakkaat kaipaavat vakuuttelua siitä, että kaikki on kuin ennenkin. Yksi matkanjärjestäjä on sitä mieltä, että asiakassegmentti on selvästi muuttunut: Egyptiin matkustaa reilusti vähemmän lapsiperheitä kuin aiemmin.

Haastattelujen vastauksista voidaan huomata, että suurin negatiivinen muutos paikallisissa on tapahtunut aggressiivisuuden lisääntymisessä. Myyjät ja taksi-kuskit ovat aggressiivisempia, huutelevat perään ja käyttäytyvät arvaamattomammin kuin ennen kansannousua. Paikalliset karkottavat käytöksellään asiakkaita pois. Lisäksi toimivan poliisivoiman puuttuminen aiheuttaa harmia, paikalliset eivät osaa käyttäytyä uuden vapautensa kanssa.

Egyptin kehittymiskohteet matkailumaana ovat poliittisen tilanteen rauhoittuminen, vakaus, rauha ja asiakkaiden turvallisuus. Maassa on pielessä paljon perusasioita, joihin tulee kiinnittää huomiota mm. köyhyys, työttömyys, ihmisoikeusongelmat, liikennekulttuuri, puhtaus ja hygienia. Matkailun väheneminen maassa, joka elää matkailutuloista, aiheuttaa tilanteen kurjistumista, monella paikallisella ei ole leipää pöydässään.

Tuloksista voidaan havaita, että Egypti on vieläkin kolmanneksi suosituin talvikohde, vaikka myynnit pienenivät rajusti arabikevään myötä. Egyptin potentiaaliin luotetaan ja haastatellut uskovat Egyptin uuteen nousuun.

Egyptillä matkailumaana on tarjota kaikkea, mitä matkailija lomaltaan kaipaa: lyhyet lentomatkat ja aikaerottomuus, takuuvarma aurinkoa, historiaa, kulttuuria, Punainen meri ja sukellusmahdollisuudet, upeat hotellit ja edullinen hintataso. Mitä muuta matkailija voisikaan matkaltaan toivoa?

Yhteenvetona voidaan todeta, että valmismatkailu Egyptissä on kokenut arabikevään myötä ison kolauksen, muttei lopullista kuolemaniskua. Maa tulee varmasti nousemaan uudelleen tärkeäksi matkailukohteeksi suomalaisten valmismatkailulle, vaikka arabikevään vaikutukset voivat olla kauaskantoisia. Tämän määrittää se, miten maa itse pystyy turvaamaan matkailijoidensa olot, ja kuinka nopeasti poliittinen epävakaus maassa lientyy.

9 Pohdinta

Minulle oli alusta asti selvää, että opinnäytetyössäni käsitteisin Egyptin matkailua, olenhan asunut maassa vuosia ja vierailut siellä vuosittain Suomeen muuttoni jälkeen. Arabikevät tuli opinnäytetyöni kannalta hyvään tilanteeseen, koska oli itsestään selvää, että se vaikutti matkailuun Egyptissä. Yllätyksenä tuli, kuinka paljon se todellisuudessa vaikutti.

Tässä opinnäytetyössä ei ole menty siitä, mistä aita on matalin, koska aihe on ollut hyvin haastava ja paikoitellen jopa vaikea. Huomasin teoriaosaa tehdessäni, että suomenkielistä materiaalia oli tarjolla hyvin niukasti, jos ollenkaan. Pelkästään ”poliittisen epävakauden”-termin avaamiseen tarvittiin useita englanninkielisiä lähdeteoksia, suomenkielisiä ei ollut tarjolla. Ensimmäinen suomenkielinen arabikevättä käsittelevä kirja julkaistiin maaliskuussa 2012, kaksi kuukautta ennen tämän opinnäytetyön valmistumista. Aihe on siis erittäin ajankohdainen ja ennestään tutkimaton.

Tutkimusosio on kokenut vaihtuvuutta alkuperäiseen suunnitelmaan; ensimmäisenä oli tarkoitus tutkia median vaikutusta matkojen myyntiin, sitten haastatella egyptiläisiä matkanjärjestäjiä. Lopulta näkökulma valikoitui siihen, mikä se on nyt: miten suomalaiset matkanjärjestäjät ja oppaat näkevät arabikevään vaikutukset suomalaiseen valmismatkailuun Egyptissä. Tutkimusosion vaihtuvuuden vuoksi työni valmistui myöhemmin, kuin alkuperäinen suunnitelma oli. En kuitenkaan kokenut sitä huonona asiana, koska työni olisi jäänyt monilta osin puutteellisemmaksi, jos työ olisi valmistunut vuoden 2011 loppuun mennessä. Matkailun vuositilastojen puuttuminen olisi vaikeuttanut todellista tilastojen vertailua haastattelujen arvioihin nähden. Egypti on myös edelleen jatkuvan muutoksen alla, joten tiedon lisääntyminen on tässä työssä lisännyt työn laatua ja parantanut sen luotettavuutta.

Tutkimus on suoritettu hyvää tieteellistä tutkimustapaa käyttäen ja pidän tutkimuksen tuloksia luotettavina. Haastateltavina olivat kolme suurinta suomalaista Egyptiin valmismatkoja järjestävää yritystä, joten heidän vastauksensa antavat varmasti kattavan ja luotettavan kuvan Egyptistä tämän hetken matkailumaana ja arabikevään vaikutuksista siihen. Matkaoppaiden haastattelut tukevat mat-

kanjärjestäjien vastauksia ja valottavat hyvin kohteissa työskentelevien näkökulmaa asiaan. Samankaltaista tutkimusta ei ole tehty, joten tutkimuksesta saatu tieto on pätevää ja ajantasaista. Opinnäytetyölle asetetut tavoitteet saavutettiin erinomaisesti, ja kaikkiin tutkimusongelmiin saatiin selkeät ja yleispätevät vastaukset, jopa laajemmin kuin alkuperäisten tutkimusongelmien kysymysten asettelu oli. Olen pysynyt objektiivisena tutkimukselle läpi koko opinnäytetyön, vaikka olen asunut maassa ja osasin odottaa tietynlaisia vastauksia haastatteluilta. Tämä ei ole kuitenkaan vaikuttanut objektiivisuuteeni, vaan olen käyttänyt ja hyödyntänyt juuri sen tiedon, jota olen haastatteluissa saanut. Toisaalta tutuus ja kiinnostus ovat olleet avainsanoja työn läpiviemiselle: ilman omaa palavaa kiinnostusta aiheeseen olisi tämän työn läpivieminen ollut erittäin haastavaa.

Tutkimukseni mahdollistaa useiden erilaisten jatkotutkimusten tekemisen. Median uutisoinnin vaikutusta matkojen myyntiin voisi tutkia tarkemmin ja laajemmin myös muista kohdemaista kuin Egyptin osalta. Lisäksi paikallisten ammattilaisten haastatteleminen arabikevään vaikutuksista heidän näkökulmastaan olisi mielenkiintoinen aihe tutkia, kunhan tilanne on rauhoittunut niin paljon, että paikalliset uskaltaisivat vastata kysymyksiin. Nyt se oli jätettävä pois, koska paikalliset eivät uskaltaneet epävakaan tilanteen vuoksi vastata sähköisesti tai puhelimitse kysymyksiin, jotka ovat vielä erittäin arkoja. Arabikevät kosketti myös muita matkailumaita kuin Egyptiä, joten sen tutkiminen laajemmin koskettaen muita matkailumaita olisi mahdollista ja mielenkiintoista.

Opinnäytetyöni oli antoisa, mielenkiintoinen ja haastava. Oli hetkiä, jolloin motivaatio oli useiden muutosten vuoksi hyvin heikkoa, mutta vaikeudet veivät voittoon ja lopputulos oli kaiken vaivan arvoinen – Egypti on kaiken vaivannäön arvoinen.

Kuvat

Kuva 1. Egyptin lippu, s 20.

Taulukot

Taulukko 1. Suomen matkatoimistoalan liitto, Egyptiin matkustavien määrät vuosina 2006–2011, s 41.

Taulukko 2. Suomen matkatoimistoalan liitto, Top 3 Talvilomakohteiden vertailu, s 42.

Lähteet

Albanese ,P. & Boedeker, M. 2002. Matkailu-markkinointi. Edita Business.

Arvonen, P. 2011. Toisin sanoen – lehti. Artikkelissa Kairon levottomuudet eivät lupaa hyvää Egyptin taloudelle. <http://www.toisinsanoen.fi/talous-ja-yrittajyys/550-kairon-levottomuudet-eivaet-lupaa-hyvaeae-egyptin-taloudelle-?start=2> Luettu 21.7.2011.

Beirman, D. 2003. Restoring tourism destinations in crisis. Strategic marketing approach. CABI Publishing International.

Berthélemy, J. Kauffmann, C. Renard, L. & Wegner, L. 2002. Political instability, political regimes and economic performance in African countries. <http://www.csae.ox.ac.uk/conferences/2002-UPaGiSSA/papers/Kauffmann-csae2002.pdf> (Luettu 7.4.2011)

Bhutto, B. 2008. Islam, länsi ja demokratia. Tammi 2008.

Dhaneswhar, G. & Benoit, M. 2004. Political instability and growth: The Central African republic. http://www.sangonet.com/FichiersRessources2/CAR-polit-inst_wp0480.pdf (Luettu 7.4.2011.)

Egyptian Tourism Authority, ETA, 2011. News and events. <http://en.egypt.travel/newsevents/index/news/59> Luettu 21.7.2011.

Eskola J & Suoranta J. 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: vastapaino.

Grönblom, R. 2002. Faaraoiden Egypti. Schildst Kustannus.

Hakovirta, H. 2002. Maailmanpolitiikka, Teoria ja todellisuus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy..

Hämeen-Anttila, J. 2005. Islamin käsikirja. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Ota-va.

Hannila, P. & Kyngäs, P. 2008. Teemahaastattelu laadullisessa tutkimuksessa. Opinnäytetyö Helsingin ammattikorkeakoulu. <http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/38214/stadia-1210852529-2.pdf?sequence=1> Luettu 14.3.2011.

Helsingin sanomat. 2010. Kansainvälinen turismi piristymässä. 26.9.2010. <http://www.hs.fi/ulkomaat/artikkeli/Kansainv%C3%A4linen+turismi+piristym%C3%A4ss%C3%A4/1135258226968> Luettu 7.11.2010.

Henderson, J. 2007. Tourism crises. Causes, consequences and management. USA: Butterworth-Heinemann publications.

Hirsjärvi, S, Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Jansson, T. 1965. Muumipappa ja meri. WSOY.

Karusaari, R. & Nylund A. 2009. Matkailu on Cool. WSOY pro.

Korpiola, L & Nikkanen, H. 2012. Arabikevät. Kustannusosakeyhtiö avain.

Kuluttajavirasto 2012.

Valmismatka.<http://www.kuluttajavirasto.fi/fiFI/valmismatka/> Luettu 4.5.2012.

Lisää vakautta Afrikkaan 2009. Uusi toimintamalli Euroopasta. Eu:n kehitysyhteistyöraportti. http://erd.eui.eu/media/20091201ERD-Citizen-FI_LR.pdf Luettu 5.4.2011.

Malkki L & Paastela, J. 2007. Terrorismin monet kasvot. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit.

Metsämuuronen J. 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. International Methhelp.

Puistola, J. & Herrala, J. 2006. Terrorismi Euroopassa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Reuters Limited & U.S Dive travel network. 2011. Chronology on attacks on tourist targets in Egypt: detailed history from 1992 to present. <http://www.usdivetravel.com/T-EgyptTerrorism.html> Luettu 27.7.2011.

Roe, D. Goodwin, H. & Ashley C. 2002. The tourism industry and poverty reduction: A business premier. <http://www.icrtourism.org/Publications/finalbusinessbrief.pdf> Luettu 12.4.2011.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkójulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. <<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>>. (Viitattu 16.8.2011.)

Saint-Exupery, A. 1943. Pikku-prinssi.

Satumaa1994. Matkailun perusteet 1. Tampere: Tammer- paino.

Smith, D. & Bræin, A. 2005. Sodan ja rauhan kartasto. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Streight UN Facts. Eye on UN. <http://www.eyeontheun.org/facts.asp?1=1&p=61> Luettu 25.1.2011.

Suomen matkatoimistoalan liitto, 2012. Matkailutilastot. Henkilökohtainen tiedoksiointi. Luettu 4.4.2012.

Suomen suurlähetystö. 2011. Tietoa Egyptistä. Päivitetty 12.1.2011.
<http://www.finland.org.eg/Public/Print.aspx?nodeid=41483&culture=fi-FI&contentlan=1&displayAll=1> Luettu 22.4.2011.

The FBI 2005. Reports and publications. <http://www.fbi.gov/stats-services/publications/terrorism-2002-2005> Luettu 25.1.2011

Tilastokeskus a, Käsitteet ja määritelmät i.a. Matkailija.
<http://www.stat.fi/meta/kas/matkailija.html> Luettu 8.11.2010
Tilastokeskus, Käsitteet ja määritelmät i.a. <http://www.stat.fi/til/smat/kas.html>
Luettu 7.11.2010.

Tilastokeskus b. Käsitteet ja määritelmät Kansainvälinen matkailu i.a.
http://www.stat.fi/meta/kas/kv_matkailu.html Luettu 4.7.2011.

Tilastokeskus c, Käsitteet ja määritelmät Pakettimatka i.a.
<http://www.stat.fi/meta/kas/pakettimatka.html> Luettu 3.5.2012.

Tilastokeskus d, Käsitteet ja määritelmät. Suomalaisten matkailu. 2010.
http://www.stat.fi/til/smat/2010/09/smat_2010_09_2010-11-03_fi.pdf

Ulkoasiainministeriö. 2006. OIC vuoropuhelun foorumina.
<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=39203&contentlan=1&culture=fi-FI> Luettu 25.1.2011

Ulkoasiainministeriö. 2011a. Egyptin talous kriisin jälkeen.
<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=213264&nodeid=15145&contentlan=1&culture=fi-FI> Luettu 10.4.2012.

Ulkoasiainministeriö. 2011b. Ulkoministeriöltä lisäohjeita Egyptissä vielä oleville suomalaisille.
<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=212266&nodeid=17400&contentlan=1&culture=fi-FI> Luettu 10.4.2012.

Ulkoministeriö. 2012a. Arabikevään hinta.
<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=239780&nodeid=15145&contentlan=1&culture=fi-FI> Luettu 10.4.2012.

Ulkoministeriö. 2012b. Egypti: matkustustiedote.
<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=68812&nodeid=23&contentlan=1&culture=fi-FI> Luettu 11.4.2012.

Uusitalo, H. 1997. Tiede, tutkimus ja tutkielma. Johdatus tutkielman maailmaan. Juva: WSOY Graafiset laitokset.

Väkivalta ja terveys maailmassa 2005. WHO:n raportti.

Van de Weyer, R. 2002. Islam ja pyhän sodan juuret. Helsinki: Kirjapaja Oy.

Vuoristo, K. 2002. Matkailun muodot. WSOY.

Vuoristo, K. 2003. Matkailun maailma, Kansainvälisen matkailun maantiede. WS Bookwell Oy, Porvoo 2003.

World Tourism Organisation 2012. World tourism off to a strong start in 2012.
<http://unwto.org/en/press-release/2012-05-10/international-tourism-strong-start-2012> Luettu 15.5.2012

Yle. 2011a. Egyptin lomakohteissa tilanne rauhallinen.
<http://m.yle.fi/w/uutiset/kotimaa/ns-yduu-3-2325150> Luettu 10.4.2012.

Yle. 2011b. Egyptiin pääsee jälleen lomalle maaliskuussa.
<http://yle.mobi/w/uutiset/kotimaa/ns-yduu-3-2379070> Luettu 10.4.2012.

Yle.2011c. UM:n evakuointilennot alkavat keskiviikkona.
http://yle.fi/uutiset/teemat/teema_egypti/2011/01/umn_evakuointilennot_alkavat_kestiviikkona_2328334.html Luettu 10.4.2012.

Yli-karjanmaa, H. 2005. Terrorismin määritelmistä.
<http://www.saunalahti.fi/wtc2001/Terrorismin%20maaritelmista.htm> Luettu 25.1.2011.

Liite 1.

SÄHKÖPOSTITSE LÄHETETTY HAASTATTELUPYYNTÖ

Hei, minä olen Ulrika Soikkeli, vanha opas ja opiskelen Saimaan ammattikorkeakoulussa Matkailun yksikössä. Teen opinnäytetyötäni aiheesta Egyptin poliittisen epävakauden ja kansannousun vaikutukset suomalaiseen valmismatkailuun Egyptissä.

Opinnäytetyön tavoitteenani on vastata kysymyksiin: miten suomalaisten valmismatkailijoiden luottamus Egyptiin matkailumaana saadaan säilytettyä? Mitä uusia haasteita kansannousu on tuonut suomalaisten valmismatkailulle Egyptissä? Minkälaisia valmismatkojen sisällön muutoksia tai haasteita kansannousu on tuonut? Miten poliittinen epävakaas ja kansannousu ovat vaikuttaneet matkojen tarjontaan ja matkojen määrään?

Opinnäytetyön tutkimusosana tarkoitukseni on haastatella suomalaisia matkailualan ammattilaisia, jotka työskentelevät Egyptiin suuntautuvan valmismatkailun parissa.

Voisinko haastatella sinua opinnäytetyöhöni?

Olisin kiitollinen mahdollisuudesta haastatella sinua mahdollisimman pian,

Ystävällisin terveisin,

Ulrika Soikkeli

Liite 2.

Ulrika Soikkeli
Saimaan ammattikorkeakoulu
Majoitus ja ravitsemisala Imatra

HAASTATTELUKYSYMYKSET MATKANJÄRJESTÄJILLE

1. Onko suomalaisten valmismatkailijoiden luottamus Egyptiin matkailumaana horjunut?
2. Miten matkailijoiden luottamus saadaan säilytettyä tai palautettua poliittisen epävakauden jälkeen?
3. Mitä uusia haasteita kansannousu on tuonut suomalaisten valmismatkailulle?
4. Minkälaisia valmismatkojen sisällön muutoksia tai haasteita uusi tilanne on tuonut?
5. Miten poliittinen epävakaus ja kansannousu ovat vaikuttaneet matkojen tarjontaan ja matkojen määrään?
6. Minkälaisia muutoksia Egyptiin suuntautuvien valmismatkojen myynnissä on tapahtunut ennen ja jälkeen kansannousun?
7. Minkälaisena matkailumaana Egyptiä pidetään matkanjärjestäjän näkökulmasta?
8. Mitä matkanjärjestäjä odottaa maan tulevaisuudelta?
9. Miten Egyptin tulisi kehittyä matkailumaana matkanjärjestäjän mielestä?
10. Onko Egyptiin matkustavien asiakkaiden suhtautumisessa tai asenteissa tapahtunut muutoksia turvallisuustilanteen vuoksi?
11. Onko tilanne aiheuttanut lomakohteissa muutoksia toimintatavoissa tai paikallisten ihmisten suhtautumisessa?
12. Millä tavoin maassa työskentelevät oppaat kokevat työtilanteensa ja turvallisuutensa nykyisissä oloissa?